

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het legaat van algemeen vruchtgebruik op de goederen van een nalatenschap

De aard van het legaat van vruchtgebruik op de ganse nalatenschap of op een kwotiteit ervan, heeft in de 150 jaren, die verliepen sedert de invoering van het Burgerlijk Wetboek, aanleiding gegeven tot meningsverschillen, zo bij de auteurs als in de Belgische en Franse rechtspraken. Wat ook het voorgestelde of aanvaarde systeem was, men kon opwerpen voorbrengen en wetteksten aanduiden die ermee in tegenspraak waren. De Belgische rechtspraak was echter eensgezind, om het particulier karakter van zulk legaat te erkennen. Doch nu heeft het vraagstuk een vernieuwde belangstelling opgewekt ten gevolge van het arrest van het Hof van Verbreking van 2 mei 1952 (Pas. 1952.1542.) dat aan het legaat van vruchtgebruik op de ganse nalatenschap het karakter toekent van algemeen legaat en het nagenoeg op dezelfde lijn plaatst als het algemeen legaat waarvan spraak in art 1003 B.W.

De Problemstelling

De oorsprong van de meningsverschillen ligt in de vermeende tegenspraak tussen, enerzijds de art. 1003, 1010 en 1014 B.W. volgens welke een legaat van vruchtgebruik, het weze algemeen, niets anders zou zijn dan een particulier legaat en anderzijds de artikelen 610 en 612 B.W. alsook 942 Procesrecht, die wel degelijk het bestaan aanvaarden van een legaat van algemeen vruchtgebruik en van een legaat van vruchtgebruik onder een algemene titel en zelfs de tussenkomst regelen van deze legaten in de betaling van zekere lasten en van de schulden der nalatenschap. Dit zou niet overeen te brengen zijn met de regel van art. 1024 B.W. volgens welke de particuliere legaten niet hebben tussen te komen voor de betaling dier schulden.

In welke categorie van legaten, de algemene, die onder een algemene titel of de particuliere, moeten de algemene legaten van vruchtgebruik en de legaten van vruchtgebruik onder een algemene titel worden ondergebracht?

Kort Overzicht

1. Bijna alle auteurs, zowel Franse als Belgische, zijn de mening toegedaan dat een legaat van vrucht-

gebruik altijd een particulier legaat is. De uitdrukkingen van art. 610 B.W. zouden onjuist zijn.

2. De Belgische rechtspraak is sedert de aanvang deze stelling trouw gebleven met uitzondering van een arrest van 8 mei 1816 (Pas. 1818.128) en een niet gemotiveerd vonnis van de rechtbank van Kortrijk van 30 nov. '50 (Tijdschrift notarissen 1951, bl. 194).

3. Het Frans Hof van Verbreking, denkkelijk met het oog op zekere praktische gevolgen, besliste echter dat de legaten van algemeen vruchtgebruik alsook deze van vruchtgebruik onder een algemene titel legaten zijn onder een algemene titel. De eerste Franse commentatoren van het Burgerlijk Wetboek hadden ook die mening voorgestaan. De Franse Hoven van Beroep hebben zich echter langen tijd verzet tegen deze opvatting en bleven beslissen dat zulke legaten partikuliere legaten zijn.

4. In zijn arrest van 2 mei 1952 heeft nu het Belgisch Hof van Verbreking beslist dat het karakter van een legaat afhangt van de omvang der goederen, waarover het vruchtgebruik zich uitstrekt en niet van de natuur van het recht dat dit legaat toekent.

De legaten en hun indeling. Oud recht en voorbereidende werken

Ongetwijfeld worden de legaten in ons recht onderverdeeld in drie klassen, reeds opgesomd. In het oud-frans recht bestonden er echter slechts twee, daar de algemene legaten en de legaten onder een algemene titel één klas vormden en betekenden dat het legaat «per modum universitatis» geschonken was. Pothier schrijft desaangaande : «On appelle legs universel, le legs de l'universalité de ses biens ou d'une quotité, comme lorsqu'on lègue le tiers, le quart, le vingtième de ses biens. Les legs d'une certaine espèce de biens, soit pour le total, soit pour une quotité, sont aussi des legs universels, comme lorsqu'un testateur lègue à quelqu'un ses biens meubles ou ses acquêts ou le quint de ses propres, ou des propres de telle ligne; tous ces legs sont des legs universels parce que non seulement l'universalité des biens d'une personne mais l'universalité des biens de chaque espèce, genera

subalterna, sont des universalités de biens.» (Pothier. *Traité des donations testamentaires* Ch. II.S.I.§.2.) Dit was de toestand voor de landen van het gewoonterecht. De auteur laat dan het verschil opmerken tussen het algemeen legaat en de erfstelling. «L'institution d'héritier est un acte par lequel le testateur nomme une ou plusieurs personnes pour lui succéder en tous ses droits actifs et passifs (id. Ch.II.S.I.§.1.). De algemeen legataris moest de aflevering van zijn legaat aanvragen aan de wettelijke erfgenamen; de gestelde erfgenaam niet: hij had het bezitsrecht. (saisine).

De landen van het geschreven recht kenden in betrekking met de laatste wilsuitdrukking slechts de vorm van de erfstelling. In de landen van het gewoonterecht integendeel kon men geen erfgenaam aanstellen doch slechts legaten toekennen.

Het oorspronkelijke projekt van het burgerlijk wetboek voorzag dan ook slechts twee soorten legaten: de algemene en de particuliere. (Proces-verbaal van de zitting van de Raad van State van 17 maart 1803 verslag van Bigot-Préameneu). Art. 85 van het projekt luidde: «Tout legs pur et simple soit à titre universel, soit à titre particulier donnera...» en art. 95 gaf de bepaling van het algemeen legaat: «Le legs à titre universel est celui par lequel le testateur lègue toute la portion de ses biens dont la loi lui permet de disposer, ou une quotité fixe de cette portion, ou tous ses immeubles ou tout son mobilier ou une quotité fixe de tous ses immeubles ou de tout son mobilier».

De wijze van indeling der legaten in het ontwerp lag dus gans in de lijn van de leer van Pothier.

Aangaande de bijdrage in de schulden, geeft Pothier volgende regels: «Les légataires universels sont tenus des dettes de la succession à proportion de ce que la part des biens à eux légués est au total de la succession; la raison en est que les legs universels sont des legs de biens, les biens renferment en soi la charge des dettes suivant cette maxime: bona non intelliguntur nisi deducta aere alieno. Au contraire les légataires particuliers ne sont pas tenus des dettes; la raison en est que les legs ayant pour objet non les biens ni une quotité de biens mais des choses particulières, ils ne renferment point la charge des dettes.» (Pothier. *Donations testamentaires* Ch.II.S.I.§.2.)

Hoe komt het dan dat de artikelen van het ontwerp, die zo goed overeenkwamen met de theorie van Pothier, niet in het wetboek werden overgenomen?

Wij hebben reeds hierboven het onderscheid aangeduid tussen de landen van het geschreven recht en die van het gewoonterecht. De ontwerpers van het wetboek wensten eenheid te brengen in de regels van het successierecht en bij den aanvang scheen het zeer eenvoudig door een wettekst te beslissen, dat er voortaan geen onderscheid meer zou bestaan tussen de erfstellingen en de legaten. Daartoe werd dan ook beslist, om allen twijfel op te heffen, een nieuw artikel, het latere artikel 1002, in het wetboek in te lassen.

Doch daarmee was de kwestie van het bezitsrecht niet opgelost; en hier liepen de meningen van de juristen fel uiteen. Sommigen wilden in alle geval het bezitsrecht toekennen aan de wettelijke erfgenamen, zelfs wanneer ze door het testament waren uitgeschied; anderen meenden dat dit recht toekwam aan de algemeen legatarissen.

En dan kwam het tot een vergelijk: de legataris van de ganse nalatenschap, of de legatarissen met recht van aanwas, zullen het bezitsrecht verkrijgen, indien er geen reservataire erfgenamen zijn; indien wel zullen zij het bezitsrecht aan deze laatsten moeten aanvragen. De legatarissen van een kwotiteit van de

nalatenschap echter zullen steeds het bezitsrecht moeten aanvragen (art. 1011 B.W.)

De toekenning van het bezitsrecht is dan ook de enige reden geweest voor de splitsing, in twee categorieën, van de algemene legaten.

Van de legaten in vruchtgebruik was er tijdens de discussies over het successierecht geen spraak geweest. Het is slechts nadien, bij de bespreking van de Titel II van het tweede boek dat deze worden vermeld en enkele rechtsregels getroffen. De besprekingen hadden plaats den 20 oktober 1803 en volgende dagen, zodat ze van een lateren datum zijn dan de besprekingen over de legaten. Het is van belang ze te onderzoeken omdat zekere wijzigingen werden gebracht aan de redactie van de artikels 610 en 612 en daaruit argumenten worden afgeleid.

Art. 35 van het ontwerp (later 610 B.W.) was als volgt opgesteld «Le legs fait par un testateur d'une rente viagère ou pension alimentaire doit être acquitté par le légataire universel de l'usufruit et sans aucune répétition de sa part».

En art. 37 (later 612 B.W.) luidde: «L'usufruitier à titre universel doit contribuer avec le propriétaire au paiement des dettes ainsi qu'il suit... de rest als in art. 612 (Zie Locré IV blz. 113 en 114).

In artikel 35 hadden we dus het woord «universel», in artikel 37 de uitdrukking «à titre universel». Ze hadden dezelfde betekenis in het oud-frans recht. Doch ondertussen hadden de discussies plaats gehad over de indeling der legaten en had men dit soort legaten in twee klassen onderverdeeld.

Het lag derhalve voor de hand, dat tijdens de besprekingen over het vruchtgebruik, zou voorgesteld worden om de artikelen 35 en 37 te wijzigen en in overeenstemming te brengen met de indeling der legaten die aanvaard werd voor de schenkingen en testamenten. Dit geschiedde op 9 november 1803 in de sectie van wetgeving van het Tribunaat. Volgende verklaring werd daar afgelegd: «il ne suffit pas de parler des charges dans ce cas (article 610) du légataire universel; il faut rappeler celles du légataire à titre universel. Il doit contribuer en proportion de la quotité dont il a l'usufruit. Cette disposition est d'ailleurs conforme à ce qui est dit à ce sujet au titre des donations et testaments».

En aangaande artikel 612 vinden wij volgende verklaring: «Il est essentiel de maintenir toujours la distinction des trois sortes de legs établis au titre des donations et testaments, savoir: le legs universel, le legs à titre universel et le legs à titre particulier (Locré IV, p. 124).

Gary in zijn rede van 30 januari 1804 legt de nadruk op het parallelisme tussen de legaten vermeld in de titel der Schenkingen en Testamenten en de legaten van vruchtgebruik: «Vous avez distingué dans cette loi trois sortes de legs. Le Conseil d'état et le Tribunat ne pouvaient, législateurs, suivre de marche plus sûre que celle que vous leur avez tracée. Comme vous, nous avons distingué trois espèces d'usufruit: l'usufruit à titre particulier, l'usufruit universel et l'usufruit à titre universel» (Locré IV, p. 140).

Vermits de universaliteit, waarop het recht slaat, werd onderverdeeld in twee klassen, voor wat de legaten betreft, kon men niet anders doen dan die twee klassen overnemen voor het vruchtgebruik (1).

Merken wij op dat de verklaring van Gary duidelijk aantoonde dat de uitdrukkingen van artikel 610 B.W. foutief zijn (2).

Meningen der auteurs en Rechtspraak

1. Theorie volgens dewelke een legaat van vrucht-

gebruik op al de goederen van een nalatenschap of op een kwotiteit ervan een particulier legaat is.

Demolombe in zijn *Traité de la distinction des biens*, Bd II, n° 258 schrijft daaromtrent, dat een legaat van vruchtgebruik, zelfs wanneer het slaat op de ganse nalatenschap of een kwotiteit ervan, altijd een particulier legaat is en hij geeft op als redenen: 1. het legaat van vruchtgebruik valt nooit onder de bepalingen van de artikelen 1003 en 1010, al. 1, want de naakte eigendom der goederen blijft buiten zulkdanige beschikking. 2. er is een groot verschil tussen een legaat van een kwoteit en het legaat van vruchtgebruik, « car cette dernière disposition ne démembre pas, ne fractionne pas l'universalité elle-même; elle la grève sans doute, elle l'affecte d'un droit de jouissance en tout ou en partie; mais enfin l'universalité demeure toujours là entière et intacte; et l'usufruitier en effet n'en recueille aucune portion. » 3) de uitdrukkingen van art. 610 B. W. en 942 Procesrecht zijn niet correct in tegenstelling met die van art. 612 B. W. In nummers 521 - 522 van zelfde tractaat herneemt hij de stelling en behandelt de kwestie van de verplichte tussenkomst in de schulden. Volgens *Demolombe* is de legataris van het vruchtgebruik nooit persoonlijk gehouden tot het principaal der schulden der nalatenschap, wel tot de interesten. Artikel 612 is slechts een toepassing van het algemeen principe: *Bona non sunt, nisi deducto aere alieno*. Zie ook nog zijn *Traité des donations entre vifs et des testaments*, Bd. IV, n° 586.

Marcadé (Bd. IV, nummers 99 en 119, en Bd. II, nummers 524 - 530) schrijft dat de legataris van het vruchtgebruik nooit iets anders zijn kan dan een particulier legataris, omdat het legaat van vruchtgebruik nooit recht geven kan op de goederen zelf. Deze blijven in de nalatenschap ten voordele van de wettige erfgenamen of van de legatarissen. Nooit kan een algemeen vruchtgebruiker of een vruchtgebruiker onder algemene titel gehouden zijn tot het kapitaal van een schuld der nalatenschap. Wanneer de legataris van het vruchtgebruik tien, twintig jaar lang de interesten zou betaald hebben, dan blijft de schuld ten laste van de gerechtigden op de naakte eigendom even groot.

Proudhon in zijn *Traité des droits d'usufruit* (Bd. I, nummers 474 - 476) neemt het onderscheid over van legaten van universeel vruchtgebruik en particulier vruchtgebruik en acht het van belang voor de verdeling der lasten die ermede gemoeid zijn. Ten opzichte van de schulden van de nalatenschap schrijft hij: « L'usufruitier, même universel, ne représente par le défunt en universum jus, puisqu'il n'est pas propriétaire. En acceptant son usufruit, il ne contracte pas l'obligation de payer les dettes héréditaires puisqu'il n'accepte pas l'hérédité et ne devient pas héritier. Il contracte bien l'obligation d'acquitter les charges annuelles... »

Baudry-Lacantinerie et Colin in *Donations entre vifs et testaments* (Bd. II, nummer 2397) schrijven: « Le legs de l'usufruit de tous les biens du testateur ou à plus forte raison d'une quote-part de ces biens n'est également qu'un legs à titre particulier. En effet il est impossible de le considérer comme universel, le légataire n'ayant pas vocation à l'universalité puisqu'il n'aura jamais la nue-propriété. D'autre part cette disposition ne rentre dans aucun des cas prévus par l'art. 1010 qui définit le legs à titre universel. Donc d'après notre définition, il est à titre particulier. » We vinden verder dezelfde argumentatie als hierboven.

De stelling van bovengenoemde auteurs is terug te vinden in het *Précis du droit civil* van *Baudry-Lacantinerie*, Bd. I, nummer 1595, en Bd. III, nummer 1065.

Zachariae (uitgave verzorgd door *Aubry en Rau*) is meermalen geciteerd geweest als voorloper van de theorie die thans door het Hof van Verbreking werd aanvaard. Echter ten onrechte. Wel schrijft hij in § 711 dat de legaten ingedeeld worden volgens hun omvang in drie soorten, doch zo doende heeft hij slechts voorgehouden wat door iedereen aanvaard wordt. Als het er op aankomt de natuur van een algemeen legaat van vruchtgebruik aan te duiden, schrijft hij in zelfde paragraaf: « les legs d'usufruit même d'une quote-part ou de l'universalité des biens du testateur ne sont également que des legs à titre particulier. »

Aubry en Rau blijven dezelfde stelling trouw in hun omvangrijk werk: de legataris van een vruchtgebruik is steeds een particulier legataris. Hij is in zekere zin gehouden tot de schulden in toepassing van de regel: *Bona non sunt* (zie Bd. II, par. 230 en 232).

Beudant (Bd. VIII, nummer 306) herneemt de gewone argumentatie en antwoordende op de opwerping getrokken uit de terminologie van artikelen 610 en 612 B. W., antwoordt hij zeer duidelijk: « Si les legs d'usufruit sont toujours des legs particuliers quant à leur nature juridique et dès lors quant à leur qualification légale, ils peuvent être universels, à titre universel, à titre particulier au point de vue de leur quotité en usufruit. »

Huc (Bd. IV, nummer 234) bespreekt insgelijks dezelfde schijnbare tegenspraak in de gebruikte terminologie en zegt nog krachtiger dan *Beudant*: « Il y aura dans ce cas legs particulier d'un usufruit universel ou à titre universel. »

Josserand (Bd. III, nummer 1489) gebruikt een dergelijke uitdrukking: « En sorte qu'un usufruit à titre universel est en même temps un legs à titre particulier. A cela nulle contradiction car l'article 1010 envisage la nature du droit légué et non pas seulement sa quotité. »

Van de Belgische auteurs citeren wij *Laurent* (Bd. VII, nummer 19 en Bd. XIII, nummer 526); *Thiry* (Bd. II, blz. 440); *Arnts* (Bd. I, nummer 1017 en Bd. II, nummer 2067, 3°, schrijft: « Les termes (de l'article 610) ne sont pas exacts; car le légataire d'un usufruit est toujours légataire à titre particulier d'après la définition de l'article 1010, al. 2. Mais l'usufruit même peut être universel, ou à titre universel, comme le dit l'article 612. »

Galopin deelt dezelfde mening (De la distinction des biens, nummer 184, nota 2): « Le legs d'usufruit est toujours à titre particulier, mais ce legs particulier est tantôt un legs d'usufruit universel, ou à titre universel tantôt un legs d'usufruit à titre particulier, selon les distinctions faites précédemment. »

Citeren wij nog *Wille* in het tractaat van *Les Novelles: Droit civil*, III, nummer 463. Deze auteur legt speciaal de nadruk op het feit dat de legataris van het vruchtgebruik niet de voortzetter is van de persoon van de de cujus: « car il ne parviendra jamais comme tel à la pleine propriété des biens dont il a la jouissance. Il n'a d'autre droit sur eux qu'un démembrement de la propriété. Il ne peut donc en aucune façon être considéré comme le successeur pour tout

ou partie, le continuateur total ou proportionnel du propriétaire. Il n'a aucun droit de disposition, il n'a pas d'avoir ayant directement le patrimoine pour objet.»

En om dit overzicht te sluiten *De Page*. Deze auteur deelt eigenlijk dezelfde mening vermits hij schrijft in Bd. VI, nummer 215: «A prendre les textes des articles 1003 et 1010 à la lettre, l'usufruit n'est jamais qu'à titre particulier.» Dit belet niet dat *De Page* met het oog op zekere praktische voordelen geneigd schijnt de voorkeur te willen geven aan de tweede theorie (zie id VIII, 2, 964B).

Zoals we reeds hoger zegden is deze stelling altijd door de Belgische rechtspraak aanvaard geweest en ook de Franse Hoven van beroep hebben ze lange tijd voorgestaan. Opgave van uitspraken vindt men in *De Page*, VIII, 2, 964B, nota 174 en in het artikel van Piret en Pirson, in *Le Revue critique de jurisprudence belge*, 1952, blz. 328 en volgende. Ze maken trouwens volgende opmerking: «La jurisprudence des trois Cours d'Appel et des tribunaux dans des décisions plus nombreuses que celles qui sont habituellement citées s'étaient ralliées sans discordance à cette opinion.»

2) De tweede theorie neemt aan dat een legaat van algemeen vruchtgebruik moet aangezien worden als een legaat onder algemene titel. En hetzelfde karakter zou dan ook hebben, een legaat van vruchtgebruik onder algemene titel.

Onder de auteurs die deze theorie hebben voorgestaan vinden wij hoofdzakelijk de eerste commentatoren van het Burgerlijk Wetboek.

Toullier is niet zeer duidelijk. Aangaande de verplichting tot tussenkomst in de betaling der schulden schrijft hij (*Le droit civil français*, Bd. II, nummer 432): «Mais l'usufruitier universel ou à titre universel est obligé de contribuer aux dettes avec les héritiers ou légataires du fonds au même titre, au prorata de son émolument, sans pouvoir néanmoins en être tenu envers les créanciers au delà de la valeur de l'usufruit, parce que à leur égard il n'est jamais que donataire à titre particulier.» In Bd. III, nummer 509 neemt hij aan dat een legaat in vruchtgebruik van een kwotiteit der nalatenschap beantwoordt aan de bepaling van artikel 1010 B. W.

Delvincourt (Belgische uitgave 1825, Bd. IV, blz. 316) schrijft: Le legs de l'universalité de la succession mais en usufruit seulement serait encore regardé comme un legs à titre universel. Ce qui le prouve c'est qu'il est obligé de contribuer aux dettes.»

Duranton (Bd. IX, nummers 208 en 226) houdt ook uitsluitend rekening van het feit dat de legataris van het vruchtgebruik op de ganse nalatenschap of een kwotiteit ervan verplicht is tussen te komen in de betaling van de schulden om te besluiten dat een dergelijk legaat geen particulier legaat is; «ce qui suffirait, quand bien même il n'y aurait pas d'autres raisons, pour qu'on ne pût dire, même en théorie que ces legs sont des legs particuliers.» Doch sprekende over het geval waarin een erflater een universeel legaat zou hebben overgemaakt aan Primus en een legaat van vruchtgebruik van de universaliteit aan Secundus, dan zou men het eerste legaat als een universeel legaat moeten erkennen en het tweede als een erfdiensbaarheid of een last, «car le legs en usufruit serait seulement un délibération du sien» (id., nummer 189, de al.).

Troplong (Donations et testaments, II, n° 1848) aanvaardt enerzijds dat de legataris van het vruchtgebruik op de ganse nalatenschap geen universele legataris zijn kan, gezien de tekst van artikel 1003, doch hij schijnt als vanzelfsprekend aan te nemen, dat hij een legataris onder universele titel is.

Het is deze theorie die het Frans Hof van Verbreking tot de zijne heeft gemaakt. Men kan een opgave van enkele arresten vinden in *De Page*, VIII, 2, 964. Er moeten echter zeer weinig bewijzen te vinden zijn in de arresten, wanneer wij de scherpe kritiek lezen in *Laurent* (XIII, n° 526): «A vrai dire nous combattons un fantôme. Que l'on parcoure les arrêts de la Cour de Cassation, et l'on n'y trouvera pas un mot, pas une ombre de motif à l'appui de l'opinion qu'ils consacrent: la Cour affirme. En droit l'on doit prouver et celui qui affirme sans prouver témoigne contre sa propre cause. Les auteurs sont tout aussi vides de raisons.»

En *Huc* (VI, n° 330) merkt op: «La Cour de Cassation se contente d'affirmer. Si une Cour d'Appel s'était ainsi exprimée, son arrêt aurait été annulé pour défaut de motifs.»

Dit wil nu niet zeggen dat er ten voordele van deze theorie geen schijn van redenen kunnen worden opgegeven. Wij vinden nog de beste uiteenzetting bij deze auteurs die zelf geen stelling nemen en zich tevreden houden met de verschillende systemen uiteen te zetten. Onder hen moeten we citeren *Colin* en *Capitant* (Bd. III, blz. 891-892).

Onder vorm van kritiek van de theorie van het particulier legaat, voeren zij aan dat het niet volstaat te beweren dat de opsumming van artikel 1010 limitatief is. De tekst van dit artikel zou niet toelaten te zeggen van welke natuur het gelegateerd recht op de kwotiteiten moet zijn. En evenals een legaat in volle eigendom iets anders kan zijn dan een particulier legaat, evenzo kan een legaat in vruchtgebruik gerangschikt worden in de categorie der legaten onder algemene titel van het ogenblik dat het slaat op een der kwotiteiten voorzien in artikel 1010.

Planio en *Ripert* (Bd. V, n° 618) nemen evenmin stelling zoals we verder zullen zien. Ze verwijzen naar de arresten van het Hof van Verbreking.

Onder de Belgische auteurs heeft *Kluyskens* (Schenken en testaments, n° 230) de theorie van het Frans Hof van Verbreking opgenomen. En om de reeds opgegeven reden: «Artikel 1010 duidt inderdaad in zijn opsumming enkel en alleen op een beperkende wijze de kwotiteiten van goederen aan die het voorwerp van een legaat ten algemene titel kunnen uitmaken. Het zegt niet van welke aard, het recht, dat over de kwotiteiten gelegateerd werd, moet zijn noch dat het noodzakelijk uit de volle eigendom moet bestaan.»

3) Volgens de derde theorie, is het legaat van vruchtgebruik op de ganse nalatenschap een algemeen legaat en het legaat van vruchtgebruik op een kwotiteit ervan een legaat onder algemene titel. Met onder andere het gevolg dat een legataris van dergelijk vruchtgebruik een rechthebbende onder algemene titel van de erflater is.

Deze theorie, die, zoals we verder zullen zien, door enkele auteurs werd vooruitgezet, werd bekrachtigd door een arrest van het Belgisch Hof van Verbreking in datum van 2 mei 1922 (Pas. 1952, I, 542). Daar dit arrest in het Rechtskundig Weekblad niet werd overgedrukt, geven wij het, gezien de belangrijkheid, hier grotendeels weer.

« Attendu que si le legs ou la donation de l'usufruit de tous les biens d'une succession, ne figure pas dans l'énumération des legs ou donations universels ou à titre universel des articles 1003 et 1010 du C.C., il faut admettre que le caractère du legs ou de la donation universel ou à titre universel dépend de l'étendue des biens auxquels ils s'appliquent et non de la nature du droit qu'ils confèrent (pleine propriété, nue propriété ou usufruit); qu'en effet les articles 610 à 612 du même code mentionnent expressément l'usufruit universel, à titre universel, et à titre particulier et qu'il résulte des travaux préparatoires de ces dispositions légales dont la rédaction est postérieure à celle des articles 1003 et 1010, que le législateur a entendu justifier la dite terminologie par la considération qu'il est essentiel de maintenir toujours la distinction des trois sortes de legs établis au titre des donations et testaments savoir, le legs universel, le legs à titre universel et le legs particulier; que par ailleurs l'usufruitier universel et à titre universel, s'ils ne sont pas obligés en cette qualité au paiement du capital des dettes de la succession, sont tenus des intérêts des dettes alors qu'un légataire ou donataire à titre particulier ne pourra jamais être tenu comme tel d'acquitter une partie des dettes. » Het arrest neemt dan verder aan dat de algemene vruchtgebruiker rechtverkrijgende ten algemene titel (ayant-cause) is van de erflater.

Het arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dat aanleiding gegeven had tot de voorziening in verbreking, was was van 10 mei 1950 (R.W. 1950-1951, kol. 19). Het was niet zo categoriek geweest. Het legaat van algemeen vruchtgebruik zou zijn een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel. En de aangehaalde referenties waren gedeeltelijk ten voordele van de ene en gedeeltelijk ten voordele van de andere stelling.

Voor zover wij hebben kunnen nagaan, is *Planiol* de eerste geweest om te beweren dat de algemene legaten van vruchtgebruik en de legaten onder een algemene titel van vruchtgebruik op dezelfde lijn moeten geplaatst worden als de gewone algemene legaten en de gewone legaten onder een algemene titel. Zie *Traité élémentaire de droit civil*, Bd. III, n° 2809). « A mon sens la répartition des legs en trois classes est faite par la loi d'après l'étendue du legs c.-à.-d. d'après la quantité des choses sur lesquelles il porte, non d'après la nature du droit conféré au légataire. Il en résulte que les legs devraient être classés sans distinguer s'ils sont faits en pleine propriété, en nue propriété ou en usufruit. » Hij roept ten gunste van zijn stelling in, de tekst van artikelen 610 en 612, de voorbereidende werken en het oud Frans recht. Aan dezen die hem een opwerping maken, getrokken uit de tekst van artikel 1003, antwoordt hij: « Il ne s'agit pas de savoir si le légataire a le droit de propriété entier, mais si son droit, quel qu'il soit, est de nature à porter sur l'universalité des choses qui composeront le patrimoine du testateur au jour de son décès. » En wat de tekst van artikel 1010 betreft, schrijft hij: « si l'énumération de l'article 1010 est limitative, c'est seulement en tant qu'elle détermine la liste des quotités ou fractions qui pourront être considérées comme des universalités, mais le texte ne précise nullement la nature du droit conféré au légataire. Il est sous-entendu que c'est la propriété; mais le démembrement de ce droit en nue-propriété et en usufruit doit donner deux legs universels ou à titre universel comme le serait un legs unique du droit total; les parties ont nécessairement la même nature que l'ensemble » (id., n° 2810, nota's 3 en 4).

Capitant in een veel geciteerde nota, verschenen in D.P. 1908, II, blz. 345, als commentaar op het arrest van Orléans van 7 juli 1906, herneemt de stelling van *Planiol*, en zijn redenering: « Les parties ne peuvent pas avoir une autre nature que le tout; or, l'usufruit est un démembrement du droit de propriété. C'est bien une fraction de ce droit et la plus importante qui passe à l'usufruitier. » Als argumentatie brengt hij voor, benevens de argumenten getrokken uit de teksten van artikelen 610, 612 B.W. en 942 Procesrecht, en uit de verplichte tussenkomst in de betaling der schulden, de vergelijking met de toestand van een legataris aan wie de erflater zijn goederen heeft vermaakt met last ze op een bepaald tijdstip over te dragen aan een derde (3). Aan hen die de teksten van artikelen 1003 en 1010 opwerpen, antwoordt hij dat de wetgever de toestand voor ogen had die zich gewoonlijk voordoet: « het quod plerumque fit ».

Advocaat-generaal *Van der Moere* in zijn advies vóór het arrest van het Hof van Beroep te Gent van 22 februari 1934 (Pas. 1934, II, 194) in zijn streven om op het algemeen legaat van vruchtgebruik alle regels van de artikelen 1003 en volgende te kunnen toepassen, beweert dat de voorstanders der theorie van het particulier karakter willekeurig beweren, zonder een schijn van bewijs voor te brengen, dat het algemeen legaat de roeping in zich houdt tot de volle eigendom en het legaat onder algemene titel, de roeping tot de volle eigendom op een kwotiteit der successie. Hij critiqueert de rechtspraak van het Frans Hof van Verbreking, omdat ze niet logisch is en in het algemeen legaat van vruchtgebruik slechts een legaat onder algemene titel ziet. Hij citeert ten voordele van zijn zienswijze *Zachariae*, § 711, dit evenwel ten onrechte zoals we reeds gezien hebben. Het Hof van Beroep te Gent heeft echter over deze kwestie in het geciteerd arrest geen uitspraak gedaan.

Samenvatting der argumenten en tegenargumenten

De aanhangers van de eerste theorie brengen in: 1) het legaat van vruchtgebruik beantwoordt niet aan de bepalingen gegeven door de artikelen 1003 en 1010 B.W.; de vruchtgebruiker heeft nooit recht op de eigendom der goederen. Meer bepaaldelijk wat artikel 1010 betreft: dit artikel spreekt van kwotiteiten en het vruchtgebruik is niet een kwotiteit doch een belasting van de eigendom; 2) de legataris van het algemeen vruchtgebruik of vruchtgebruik onder algemene titel is nooit gehouden tot het kapitaal der schulden der nalatenschap. En wat de interesten betreft, zulks is een gevolg van de regel: « Bona non sunt... » (4).

Ten voordele van de tweede en derde theorie zegt men: de legataris van een algemeen vruchtgebruik en van een vruchtgebruik onder algemene titel moet tussenkomen in de betaling van de schulden der nalatenschap, wat niet overeen te brengen is met de positie van een particulier legataris. Dan echter nemen ze een verschillende houding aan. De voorstanders van de tweede theorie nemen aan dat artikel 1003 omvang en natuur van het recht bepaalt en derhalve een legaat van algemeen vruchtgebruik slechts een legaat onder algemene titel zijn kan. Die van de derde theorie menen dat noch het artikel 1003, noch het artikel 1010 de natuur van het legaat noodzakelijk veronderstelt en dat bij gevolg een legaat van algemeen vruchtgebruik een algemeen legaat is en het legaat van vruchtgebruik onder algemene titel een legaat is onder algemene titel.

Planiol en *Capitant* verdedigen de derde theorie door

theoretische beschouwingen, gesteund op historische en tekstargumenten.

Argumenten en tegenargumenten cirkelen dus rond deze vier centrale punten: 1) de tussenkomst in de schulden; 2) de draagwijdte van artikelen 1003 en 1010; 3) de voorbereidende werken van artikelen 610-612 en het oud recht; 4) de redenering van Planiol.

Elementen van het kompleks begrip van legaat van algemeen vruchtgebruik, en gewoon algemeen legaat

Het blijkt nodig de verschillende elementen van de komplekse begrippen waarover de meningsverschillen bestaan, goed uiteen te houden en te onderzoeken welke gevolgen elk van die elementen met zich brengt.

Er is eerstens het begrip legaat. Daardoor verstaat men de rechtshandeling, het kwasi-contract, waardoor de goederen van de erflater overgaan op de legataris. Dit begrip is onafhankelijk van het voorwerp dat gelegateerd wordt, alsook van de modaliteit, algemeen of particulier. Een der wettelijke gevolgen van het element «legaat» is dat in alle gevallen het recht op het gelegateerde goed rechtstreeks overgaat op de legataris. De oorspronkelijke tekst van artikel 1014 was immers: «Tout legs pur et simple soit à titre universel soit à titre particulier donnera au légataire du jour du décès du testateur un droit à la chose léguée, droit transmissible à ses ayant-cause (Locré, V, p. 264). Men zal dan ook geredelijk toegeven dat de uitdrukkingen van artikel 610 B. W. onjuist zijn; men had moeten spreken van legataris van een algemeen vruchtgebruik en van legataris van een vruchtgebruik onder algemene titel.

Er is vervolgens een gans formeel element: dat van algemeenheid of universaliteit. Bij contracten onder levenden is het voorwerp van de rechtshandeling gewoonlijk een particulier goed; bij testamentaire beschikkingen is het meestal andersom. De erflater vermaakt gewoonlijk zijn ganse nalatenschap of een kwotiteit ervan; en dan heeft het, in betrekking met dit abstract element, geen belang te weten of de beschikking van de erflater als voorwerp heeft de eigendom of het vruchtgebruik. Werd de beschikking getroffen «per modum universitatis» dan staan we voor een legaat met universeel karakter. En dat brengt bepaalde gevolgen mede: want een universaliteit is een geheel van goederen en rechten van diverse natuur, samen verbonden door eenzelfde bestemming en onderling verwisselbaar. Het is een gesloten geheel met actief- en passiefposten. Bij vereffening zullen de actieve posten dienen om de passieve te delgen.

Doch universaliteit en particulariteit zijn slechts modaliteiten, abstracte begrippen. Een universaliteit op zichzelf bestaat niet zonder inhoud, zonder voorwerpen. En zo komen wij tot een derde element: de inhoud. En dan hebben we legaten van universitates in volle eigendom, doch ook in naakte eigendom en in vruchtgebruik. Onnodig te zeggen dat deze universitates verschillen in hun samenstelling.

Of het nu wel juist is de legaten in volle en naakte eigendom en in vruchtgebruik als evenwaardig nevens elkander te plaatsen, zal een verder onderzoek uitwijzen. Voor het ogenblik volgen wij de gewone zienswijze.

Kritisch onderzoek van de theorie van Planiol in zijn twee delen

1) tekst en historische argumenten en 2) redenering

De theorie van Planiol vervalt in twee delen: eerstens bewijst Planiol, steunende op het vroeger Frans

recht, op de bewoordingen van de artikelen 610-612 B. W. en 942 Procesrecht, alsook op de voorbereidende werken van deze artikelen, dat er legaten van algemeen vruchtgebruik en legaten onder algemene titel van vruchtgebruik bestaan. Maar zolang het blijft bij het abstract, formeel element van universaliteit wordt de zaak door niemand betwist. En in dit eerste gedeelte van zijn betoog bewijst Planiol niets meer. Wij hebben een overzicht gegeven van de voorbereidende werken; ze reiken niet verder. Is er in het oud-Frans recht iets meer te vinden? Planiol citeert drie passussen van Pothier: 1) La Coutume d'Orléans; Introduction au livre 12, n°s 46 en 47. Deze tekst zegt het volgende: «L'usufruit de la douairière étant un titre universel de la moitié des biens immeubles que le mari avait lors de la célébration du mariage, elle doit être tenue non seulement des charges foncières de chacun de héritages dont elle jouit, mais aussi d'acquitter pour sa moitié tous les arrérages qui courront pendant tout le temps de son usufruit. 2) Le Traité du douaire n° 54. Deze tekst is in dezelfde zin. «Le douaire étant un titre universel, qui donne à la femme la jouissance de la moitié, du tiers... de l'universalité des héritages... la femme doit payer à la décharge des héritiers du mari pareille portion des arrérages qui courront pendant le temps de sa jouissance, des rentes personnelles soit perpétuelles soit viagères... car ces rentes sont une charge de l'universalité des dits biens et par conséquent les arrérages sont une charge de l'universalité des dits biens...». 3) Le Traité des donations entre mari et femme. N°s 222 en volgende. Deze tekst handelt over zekere verplichtingen van de wederkerige schenker in betrekking met het voorschieten van zekere uitgaven. Deze moeten dan later door de erfgenen van de naakte eigenaar terugbetaald worden. De leer van Pothier komt dus, voor wat de punten betreft die ons aanbelangen, absoluut overeen met de artikelen 610 en 612 en leren ons niets meer als dat er legaten bestaan van universeel vruchtgebruik en dat deze moeten bijdragen in de betaling van zekere lasten.

Planiol heeft wel gevoeld dat hem dit niet veel nader bracht bij zijn doel, dat is de gelijkstelling van de legaten van algemeen vruchtgebruik en die van volle, eventueel naakte, eigendom. Ook wil hij dat in een tweede deel van zijn betoog bewijzen door redenering. Hoger hebben we een citaat overgeschreven, eindigende met de woorden: «les parties ont nécessairement la même nature que l'ensemble.» De passus en bijzonderlijk de laatste zin bevat de ganse argumentatie van Planiol, doch ze is vatbaar voor zeer ernstige kritiek. Het woord «ensemble» of «tout» heeft immers twee verschillende betekenissen. Het kan betekenen «omne» wanneer een algemeen begrip onderverdeeld wordt in ondergeschikte begrippen, waarvan men zeggen kan dat ze beantwoorden aan het algemeen begrip. Zo zien we Pothier in zijn uitleg over de legaten, de hereditas onderverdelen in roerende en onroerende goederen, alsook in kwotiteiten en hij noemt ze «genera subalterna», omdat ze de karakteristieken vertonen van het genus. In zulke gevallen mag men zeggen dat de delen dezelfde natuur hebben als het geheel. Doch het woord «tout» kan ook betekenen «totum» en dan verstaat men daardoor dat het geheel gesectioneerd wordt in stukken, die samengevoegd wel het geheel terug uitmaken, doch waarvan men niet zeggen kan dat ze beantwoorden aan de definitie van het geheel. Zulks gebeurt niet alleen wanneer het geheel in materiële stukken wordt verdeeld, doch ook wanneer men eigenschappen van een zaak voorstelt als de delen van de zaak of een eigenschap afzondert en plaatst naast de substantie

van de zaak. En dat is werkelijk wat Planiol en ook Capitant doen wanneer zij de naakte eigendom en het vruchtgebruik voorstellen als delen van een geheel, delen die dezelfde natuur zouden hebben als het geheel.

Neen, de volle eigendom laat zich niet splitsen in naakte eigendom en vruchtgebruik. De praktijk kan met een dergelijke voorstelling gediend zijn en de bepalingen van het B. W. in artikelen 544 en 578 kunnen er aanleiding toe gegeven hebben.

Doch de rechtsprincipes zijn geheel anders; en we kunnen hier Planiol zelf invoeren, die na de bepaling van de eigendom van het artikel 544 gecritiseerd te hebben (*Traité élémentaire*, Bd. I, 2319) de definitie van Aubry en Rau overneemt. Ze luidt: « le droit en vertu duquel une chose se trouve soumise d'une façon absolue et exclusive à l'action et à la volonté d'une personne ». Reeds trouwens in de Instituten van Justinianus wordt de eigendom bepaald als de « plena in re potestas », de meest uitgebreide heerschappij van een persoon over een zaak.

De rechten van gebruik en van genot van de vruchten zijn slechts attributen, terwijl het totaal beschikkingsrecht de substantie van de zaak uitmaakt. De naakte eigenaar blijft in zekere zin in het genot van het recht van vruchtgebruik en kan overover beschikken voor de periode die volgen zal op het vruchtgebruik dat tijdelijk bestaat. Het is om die reden dat de naakte eigendom met de volle eigendom moet worden gelijkgesteld, daar het attribueert van zelf na korte tijd naar de substantie terugkeert.

Men kan de toestand van de naakte eigenaar vergelijken met die van een gevangene die tijdelijk van zijn vrijheid is beroofd doch niettemin zijn persoonlijkheid behoudt.

Het vruchtgebruik is dus een eigenschap, een stuk van het totum en niet een deel van het omne en derhalve kan het vruchtgebruik niet op dezelfde voet geplaatst worden als de volle of de naakte eigendom. Vermenigvuldig nu de voorwerpen waarop vruchtgebruik en eigendom slaan, breng ze samen in een universitas, de verhouding blijft steeds dezelfde: het vruchtgebruik is een stuk van het geheel. En een legaat van algemeen vruchtgebruik is particulier ten opzichte van de nalatenschap.

Wij hebben de oorspronkelijke theorie van Planiol in zijn beide stadia uiteengezet om aan te tonen hoe deze auteur tot zijn opvatting gekomen is. Men ziet dat het tweede deel van zijn theorie noodzakelijk is om te komen tot de beoogde gelijkstelling van de legaten. Men ziet ook duidelijk waarom ze foutief is en waarom iedere gelijkstelling foutief moet zijn.

In het groot traktaat van Planiol en Ripert (Zie Bd. V, N° 618) wordt gewezen op bepaalde nadelige gevolgen onder opzicht van het bezitsrecht en er wordt verwezen naar de oplossing voorgehouden door het Hof van Verbreking als een uitweg, die echter niet wordt goedgekeurd. En Ripert en Boulanger in de door hen verzorgde uitgave van het *Traité élémentaire* van Planiol hebben ook niet de redenering van Planiol overgenomen (Bd. III, N° 2121). (6)

De tussenkomst in de schulden. Argument aangewend door de voorstanders der 2de en 3de theorie

Dit argument is niet overtuigend. Eerstens zou men niet slecht gedaan hebben op te merken dat de tussenkomst van de legataris van het algemeen vruchtgebruik of van het vruchtgebruik onder een algemene titel slechts betrekking heeft op de interesten en niet op het kapitaal, en men had daar evengoed kunnen uit besluiten dat er speciale principes in zake aanwezig

zijn. Bij nader toezicht blijkt het dan ook spoedig dat de tussenkomst in de betaling der schulden niet het gevolg is van het begrip: legaat, maar wel van het begrip: universaliteit. Wanneer een erflater een algemeen legaat schenkt, dan is het zijn bedoeling aan de legataris het vruchtgebruik te schenken op het netto actief van de nalatenschap. Indien bij het openvallen van de successie de vereffening onmiddellijk kon geschieden, dan zouden de schulden betaald worden door middel van een gedeelte van het actief en zou de vruchtgebruiker in niets tussen te komen hebben in de betaling der schulden. De vereffening gebeurt niet of slechts gedeeltelijk en een universitas van de nalatenschap blijft bestaan, voor zover ze niet opgaat in het patrimonium van de erfgenaam. De vruchtgebruiker ondergaat het gevolg ervan. Zijn vruchtgebruik wordt uitgeoefend op de overblijvende elementen van het actief, doch hij moet het vruchtgebruik ook lijdelijk ondergaan op de passiefposten. De manier waarop zulks gebeuren kan is aangeduid in artikel 612 B. W.

Zien wij trouwens niet uit de tekst van artikel 612 dat de regels voorgeschreven zijn voor gelijk welk algemeen vruchtgebruik en niet slechts voor een vruchtgebruik door legaat verkregen?

Een speciaal woord uitleg moet gegeven worden in betrekking met artikel 610 B. W. Het gaat hier niet over een schuld van de nalatenschap doch wel over een legaat van de erflater, het legaat waarvan spraak in artikel 1015, 2°. De wet beslist dat dergelijk legaat ten laste valt van de legataris van algemeen vruchtgebruik, resp. legataris onder algemene titel.

We staan hier voor een regeling van praktische aard, en ze is niet eens uitzonderlijk. Het is immers algemeen aanvaard dat de erflater een zijner erfopvolgers, dit woord in de meest algemene zin verstaan, kan gelasten met de uitbetaling van een bepaald legaat. (Cfr Kluyskens. Schenkingen en testamenten, N° 239). Het geval is trouwens uitdrukkelijk voorzien in artikel 1221, 4°.

Geen argument kan derhalve uit artikel 610 getrokken worden ten voordele van het algemeen of particulier karakter van het legaat van algemeen vruchtgebruik. De regel is niets anders dan de wettelijke interpretatie van de vermoedelijke wil van de erflater. (7)

De draagwijdte van de artikelen 1003 en 1010 B. W.

Men kan zich afvragen, om welke redenen de voorstanders van de 2de en 3de theorie zoveel moeite aanwenden om de betekenis van artikel 1010 en ook 1003 uit te hollen en te beroven van alle inhoud voor wat de toegekende rechten betreft.

Zeker men gaat niet over tot de positieve stellingname van adv. gen. Van der Moere doch men handelt alsof er in de geciteerde artikelen slechts toevallig iets stond betreffende het voorwerp van het legaat.

Het gevolg is dan ook dat men de legaten van algemeen vruchtgebruik of de legaten van vruchtgebruik onder algemene titel, waarvan men met veel nutteloze drukte het bestaan bewijst (het gaat echter om het louter abstracte begrip van universaliteit) kan doen doorgaan als vallende onder de begripsomvang van gezegde artikelen, met het gevolg dat regelen die door de wetgever voorzien zijn voor de legaten van algemeen eigendom zullen worden toegepast op legaten van algemeen vruchtgebruik.

Men bekomt op die manier het resultaat dat Planiol beoogde met zijn redenering, die we hebben verworpen. Het is een schijnbaar bevredigende oplossing. Doch wie

ziet niet in dat de betwisting slechts verschoven wordt. Want in de werkelijkheid staat het kompleks begrip van legaat van algemeen eigendom (of naakte eigendom) met zijn drie elementen tegenover het legaat van algemeen vruchtgebruik insgelijks met drie elementen. De vraag blijft: welke is de verhouding tussen deze twee komplekse begrippen.

Wij moeten dus onderzoeken of men de artikelen 1003 en 1010 geen geweld aandoet met ze van hun inhoud betrekkelijk de gelegateerde rechten, te beroven.

Laat ons een ogenblik terugkeren tot de voorbereidende werken. Wij weten dat gezegde artikelen oorspronkelijk verenigd waren in het artikel 95 van het projekt, waarvan we de kopij hebben gegeven. Wij weten dat het slechts is om reden van toekenning van het bezitsrecht dat het in twee nieuwe artikelen gesplitst werd. Doch die ontduubeling heeft niets veranderd aan de inhoud, zodat, wat waar is voor artikel 1003 onder dit opzicht ook waar moet zijn voor artikel 1010. Welnu in artikel 95 gaat het onbetwistbaar over legaten van algemeen eigendom. De auteurs, die over de zaak schreven, Planiol, Capitant en Kluyskens zijn daarover trouwens akkoord doch ze minimaliseren de draagwijdte. Planiol schrijft: « Il est entendu que c'est la propriété, mais... » Capitant bekent zulks ook maar meent dat de wetgever zich zo heeft uitgedrukt omdat dergelijke legaten gewoonlijk in eigendom geschieden, « quod plerumque fit ». En Kluyskens (Schenkingen en testamenten, N° 224) schrijft over artikel 1003: « Het kenmerk waaraan dat legaat zich kennen laat is de roeping van de legataris tot het gebeurlijk verkrijgen van al de goederen van de erflater. » en over artikel 1010: « Het legaat ten algemene titel heeft dus dezelfde natuur als een algemeen legaat, want de legataris ten algemene titel volgt eveneens heredis loco den erflater op voor een aandeel van zijn goederen, anders gezegd van zijn fortuin. »

En ons besluit is dan ook dat het voorbijzien van de betekenis van artikelen 1003 en 1010 wat de inhoud van het toegekende recht betreft en het onderschuiven in het toepassingsgebied ervan van de legaten van algemeen vruchtgebruik niet gerechtvaardigd is.

Het arrest van het Hof van Verbreking van 2 mei 1952

Na deze lange uiteenzetting, kan het onderzoek van het arrest van het Hof van Verbreking kort zijn. De bewijsvoering wordt samengetrokken op het bestaan van legaten van algemeen vruchtgebruik, doch ze gaat niet verder dan het eerste deel van de redenering van Planiol. En dan wordt verondersteld dat deze legaten vallen in het begripsgebied van de artikelen 1003 en 1010. En men past dan, op de algemene legataris de gevolgen toe van gezegde artikelen, alhoewel deze gevolgen in verband staan met de zakelijke inhoud van de artikelen en niet met het formeel begrip van universaliteit. Zo wordt de legataris van een algemeen vruchtgebruik een rechthebbende onder algemene titel van de erflater.

Het arrest van het Hof van Beroep van Brussel van 10 mei 1950

Dit arrest had nog een zekere aarzeling getoond tussen de 2de en de 3de theorie. Het had namelijk, ondereen gemengd, referenties opgegeven van de voorstanders van beide theorieën. Over de draagwijdte van de artikelen 1003 en 1010 worden ook uiteenlopende meningen aangehaald. Het Hof neemt echter aan dat de algemene legataris van het vruchtgebruik slechts intra vires gehouden is, doch men kan uit de bewoor-

dingen besluiten dat het Hof van mening is dat zulks niet het geval zou zijn indien hij, bij ontstentenis van reservataire erfgenamen, het bezitsrecht zou gehad hebben.

Toetsing van de theorieën aan gangbare rechtsbegrippen

We willen uiteindelijk de theorieën in verband brengen met enkele rechtspunten en zien of, zoals beweerd wordt, de theorie die aanvaard werd door het Hof van Verbreking alle moeilijkheden oplost.

Het overzicht is schematisch en onderzoekt geen twistpunten van minder belang.

I. Principe van de voortzetting van de persoon van de de cujus. Bezitsrecht. Verplichting tot het betalen der schulden.

De voortzetting van de persoon van de erflater wordt door het Burgerlijk Wetboek in verband gebracht met het bezitsrecht. De algemene legataris, wanneer er geen reservataire erfgenamen zijn, zet de persoon van de erflater voort, heeft het bezitsrecht en is gehouden tot de schulden ook extra vires, ten ware hij de erfenis zou aanvaard hebben onder voordeel der boedelbeschrijving.

En de legataris van het algemeen vruchtgebruik? Kan men zeggen dat ook hij de persoon van de erflater voortzet, hij die slechts een erfdienstbaarheid op de successie bekomt? Zal hij het bezitsrecht hebben? Planiol was teruggeschrikt voor dit gevolg van zijn theorie en hij had voorgewend dat, vermits er nevens de legataris van het algemeen vruchtgebruik altijd toch een erfgerechtigde van de naakte eigendom was, de aflevering van het legaat door de legataris van het vruchtgebruik moest aangevraagd worden. (Planiol Bd. III, 2811 Nota 5). Piret en Pirson, in het reeds geciteerd artikel, zijn van een andere mening, zodat in sommige gevallen twee soorten personen het bezitsrecht zouden hebben en in andere gevallen legatarissen onder een algemene titel van de blote eigendom de aflevering zouden moeten vragen terwijl de legataris van een algemeen vruchtgebruik het bezitsrecht zou hebben. Bedenken wij dat vruchtgebruik wel een reëel recht is doch slechts een erfdienstbaarheid; dat het als afzonderlijk recht niet bestond in de nalatenschap; dat de vruchtgebruiker de medewerking nodig heeft van de erfgerechtigde van de naakte eigendom voor de aflevering; dat deze laatste slechts verplicht is tot de levering over te gaan nadat inventaris en staat van goederen zijn opgemaakt en dat de aflevering (tegenover de naakte eigenaar) bestaat in een bezit ter bede (artikel 2236 B.W.).

Men ziet dus de onmogelijkheid om in de legataris van het algemeen vruchtgebruik, de voortzetter van de persoon van de erflater te zien, hem het bezitsrecht te geven en hem ultra vires voor de betaling van de schulden der nalatenschap verantwoordelijk te stellen.

II. Successio bonorum. De algemene legataris, wanneer hij geen bezitsrecht heeft en de legataris onder een algemene titel zijn opvolgers van de goederen, baten en schulden. Volgens zekere auteurs zijn ze tot de schulden gehouden intra vires, volgens andere ultra vires. Om intra vires gehouden te zijn zullen ze toch een inventaris moeten opmaken om de vermenging van de nalatenschap met hun eigen patrimonium te beletten. De inventaris wordt dus opgemaakt tegenover de schuldeisers van de nalatenschap. De vruchtgebruiker moet ook inventaris opmaken doch tegenover de naakte eigenaar. En waar het gaat om zijn rechten te doen gelden tegenover de erfgerechtigden, staat hij eerder aan de zijde van de schuldeisers der nalatenschap, die de scheiding der inboedels mogen aanvragen.

III. Verplichting tot het betalen der schulden. Wij hebben reeds hoger gezegd dat de legataris van een algemeen vruchtgebruik niet gehouden is tot de betaling der schulden als legataris doch als gerechtigde in een universitas. Deze universitas, waarop het vruchtgebruik wordt uitgeoefend, bekomt hij niet rechtstreeks uit de handen van de erflater, gelijk de gewone erfgerechtigde, doch uit de handen van deze laatste, nadat een gehele of gedeeltelijke vereffening heeft plaats gehad. De universitas van de vruchtgebruiker is als een satelliet, die bestendig zich beweegt in de baan van de universitas van de nalatenschap. De betrekkingen tussen beiden worden trouwens geregeld door artikel 612 B. W. De schuldeisers van de nalatenschap hebben zich echter om deze betrekkingen niet te bekommeren. Zij hebben als schuldenaars de wettelijke erfgenenamen of de legatarissen van de eigendom. Tegenover de algemene legatarissen van het vruchtgebruik gelijk hun toestand op deze van de eigenaar tegenover een onderhuurder.

IV. Aanvaarding of verwerping der successie. De erfgenaam, de algemene legataris en de legataris onder algemene titel moeten de successie verwerpen of aanvaarden, met of zonder het voordeel van de boedelbeschrijving. Eens dat ze aanvaard hebben kunnen ze niet meer, buiten een speciaal geval (artikel 782 B. W.) terugkomen op de aanvaarding. De aanvaarding van de legataris van het algemeen vruchtgebruik, voor zover men van aanvaarding spreken kan, is steeds voorlopig, want hij kan altijd aan zijn vruchtgebruik verzaken.

V. De Heling. Men is er over akkoord dat artikel 792 B. W. toepasselijk is op de algemeen legatarissen en legatarissen onder een algemene titel. Sommige rechterlijke beslissingen hebben het artikel ook toegepast tegenover legatarissen van algemeen vruchtgebruik. Het schijnt echter verkeerd artikel 792 B. W. in te roepen. Immers, om heling te plegen moet de legataris van het algemeen vruchtgebruik beginnen met het voorwerp waarop het vruchtgebruik slaat, niet op te nemen in de inventaris en dan berooft hij zichzelf van het vruchtgebruik (artikel 600 B. W.). Wel is waar doet hij zulks om zich het voorwerp zelf toe te eigenen. Doch op dat voorwerp heeft hij geen enkel recht. Hij pleegt dus diefstal of misbruik van vertrouwen en staat bloot aan revindicatie. En wat de andere sanctie betreft: namelijk dat hij zou aanzien worden als hebbende de nalatenschap aanvaard met verlies van het voorrecht van boedelbeschrijving, deze is evenmin op hem toepasselijk, daar hij zoals we reeds gezien hebben altijd aan het vruchtgebruik kan verzaken.

VI. De naasting bij erfenis. Er bestaat geen onverdeeldheid tussen de erfgenamen en legatarissen van de blote eigendom enerzijds en de legatarissen van een algemeen vruchtgebruik. De naasting zal dus kunnen uitgeoefend worden tegen de legataris van een algemeen vruchtgebruik die erfelijke rechten heeft aangekocht. (Over speciale gevallen zie Nota Capitant op arrest van Orléans van 7 juli 1906, in D. P. 1908, I, 345, R.P.D.B., V°, Successions, n° 1065 en vlgd.)

VII. De verplichting tot inbrengst (artikel 843 B. W.). Schenkingen en legaten moeten ingebracht worden bij de vereffening der nalatenschappen, tenzij ze gedaan werden bij vooruitgifte en buiten paart of met vrijstelling van inbrengst. Artikel 843 zegt dat deze vrijstelling uitdrukkelijk moet geschieden. De rechtspraak interpreteert dit woord uitdrukkelijk in die zin dat de vrijstelling duidelijk en onbetwistbaar moet

zijn. Zulks is namelijk het geval wanneer de erflater, door algemene legaten of legaten onder algemene titel over gans zijn vermogen heeft beschikt, zodat de wettelijke erfopvolging geheel vervangen wordt door de testamentaire schikkingen. Deze toestand bestaat echter niet wanneer de erflater slechts over het vruchtgebruik heeft beschikt, want de eigenlijke goederenopvolging in eigendom blijft daarbuiten. Eens te meer doet het legaat van algemeen vruchtgebruik zich voor als een particulier legaat.

Algemeen besluit

Het is altijd aanvaard geweest dat om rechtverkrijger onder algemene titel te zijn, men de nalatenschap in haar geheel of in een kwotiteit ervan moet verkrijgen in volle (eventueel naakte) eigendom, per modum universitatis. Dat is onbetwistbaar het geval voor de erfgenamen en voor de onregelmatige erfopvolgers. De algemene legatarissen en die onder algemene titel, alsook de begiftigden van toekomstige goederen, zijn in dit opzicht met de erfgenamen gelijkgesteld.

Artikelen 1003 en 1010 veronderstellen dan ook de overdracht van eigendom per modum universitatis.

Wanneer men aan deze artikelen de inhoud, wat betreft het toegekend recht, t. t. z. het eigendomsrecht, ontnemt, kan geen gelijkstelling met de erfgenamen meer plaats hebben.

Wel bekomt men dan een gelijkstelling van de legataris van de algemene eigendom en de legataris van een algemeen vruchtgebruik, doch deze gelijkstelling beperkt zich tot het formeel begrip van universaliteit.

Die formele gelijkstelling lost echter niet het probleem op van de verhouding tussen de erfgenaam of legataris van de algemene eigendom en de legataris van het algemeen vruchtgebruik. En deze verhouding kan niet anders zijn dan de verhouding bestaande tussen eigendom en vruchtgebruik, tussen substantie en eigenschap, tussen geheel (totum) en deel.

Formeel gezien hebben de legaten van vruchtgebruik op de ganse nalatenschap onbetwistbaar het karakter van algemeenheid, doch wanneer ook rekening gehouden wordt met de inhoud, schijnen deze algemene legaten te moeten aangezien worden als particuliere legaten tegenover de nalatenschap.

J. GOERERTIER
Advocaat bij het
Hof van Beroep te Gent.

(1) In de artikelen 871 en 926 B. W. werd de correctie niet gedaan.

(2) De sectie III betreffende de legaten werd in het Nederlands burgerlijk wetboek geheel omgewerkt, zoals blijkt uit de artikelen 1001: «Erfstelling is eene uiterste wilsbeschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen, de goederen geeft, welke hij bij zijn overlijden zal nalaten, hetzij in het geheel, hetzij voor een gedeelte, zoals de helft, een derde»; en 1004: «Een legaat is eene bijzondere beschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen zekere bepaalde goederen geeft, ofwel al zijne roerende of onroerende goederen, of het vruchtgebruik van alle of van een gedeelte zijner goederen.»

(3) Het verschil bestaat echter hierin dat deze legataris wel degelijk eigenaar is met een beperking en dat de eigendom langs hem wordt overgemaakt aan een derde. De vruchtgebruiker heeft een erfdienstbaarheid op de nalatenschap, erfdienstbaarheid die van zelf uitsterft.

(4) Ten voordele van de theorie van het particulier karakter, wordt nog ingeroepen dat wanneer een erflater een legaat heeft vermaakt van zijn aandeel in een nog niet vereffende erfenis of gemeenschap, zulk legaat een particulier legaat is, alhoewel de legataris de schulden zal moeten betalen die aan het legaat kleven. (Kluyskens: Schenkingen en testamenten. 230). De toestanden zijn wel dezelfde niet, want in deze gevallen bestaat er een universitas die van buiten uit komt, terwijl in het tweede geval de universitas samengesteld is uit elementen van de nalatenschap.

schap zelf. Doch de reden is dezelfde: er moet in de universitas zelf gelijkwideerd worden.

(5) Het recht gaat over op de erfenamen van de legataris, zelfs indien deze komt te overlijden, alvorens in het bezit te zijn van zijn legaat. Uitzondering moet gemaakt worden voor het vruchtgebruik, dat een persoonlijk recht is, t.t.z. met hem uitsterft.

(6) De redenering van Ripert en Boulanger komt neer op de uitholling van de draagwijdte van artikelen 1003 en 1010 B.W. Daarover verder.

(7) Het argument getrokken uit de verplichte tussenkomst van de legataris in de schulden, voor zover men het aanvaardt, moet ten goede komen aan de derde theorie

en niet aan de tweede. Het onlogische van deze theorie wordt volgenderwijze aangetoond door Ripert en Boulanger Bd III N° 2121: « Quoiqu'il en soit, il faut reconnaître que, si on la rapproche de la jurisprudence précitée de la Cour de Cassation (française) la terminologie de l'article 610 devient d'une complication singulière. Le légataire universel de l'usufruit est en réalité un légataire à titre universel mais dont le droit porte sur l'universalité de la succession. Si on le dénomme légataire universel, c'est pour le différencier du bénéficiaire d'un legs à titre universel dont le droit ne porte que sur une quote-part de la succession. Est-il concevable que les rédacteurs du code, dont le style est d'ordinaire si simple et si limpide, aient soudain versé dans des subtilités aussi gratuites ? »

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 20 februari 1956.

Voorzitter: M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever: M. Moriamé.

Advocaat-Generaal: M. Depelchin.

Eenvoudige bankbreuk. — Vennootschap. — Strafbaarheid van beheerder als dader.

Een vennootschap kan niet een misdrijf begaan, maar in dat geval zijn de natuurlijke personen, door wie zij handelt, in werkelijkheid de daders van de misdrijven en moeten zij vervolgd worden.

De beheerder van een gefailleerde handelsvennootschap kan derhalve wegens eenvoudige bankbreuk van de vennootschap worden gestraft.

Het wanbedrijf van eenvoudige bankbreuk is aan de beheerder ten laste gelegd in zijn hoedanigheid van orgaan der gefailleerde vennootschap; om zijn beslissing wettelijk te motiveren behoeft de bestreden arrest derhalve niet vast te stellen dat bedoelde beheerder de hoedanigheid van gefailleerde koopman had.

De beheerder is hoofddader van het wanbedrijf en niet medeplichtige.

Hoehn.

Gelet op het bestreden arrest, op 17 mei 1955 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over de twee middelen samen, het eerste, schending van de artikelen 1, 2, 3, 141, 143 en 146 van de samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen, 437, 438, 440, 442, 573 tot 575 van de wet betreffende faillissement, bankbreuk en uitstel van betaling, 489 van het strafwetboek en 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest aanlegger uit hoofde van eenvoudige bankbreuk veroordeelt, dan wanneer de bestreden beslissing, om wettelijk gemotiveerd te zijn, diende vast te stellen dat aanlegger een gefailleerd koopman was, dan wanneer dergelijke vaststelling niet blijkt uit de door het Hof van beroep in aanmerking genomen elementen en dan wanneer aanlegger, beheerder en vennoot van een samenwerkende vennootschap, waarvan de vennoten enkel ten belope van hun ingrijpen verbonden waren, geen koopman was en mitsdien niet failliet kon worden verklaard; het tweede, schending van de artikelen 7, 8, 9 en 97 van de Grondwet, 66 tot 69 en 489 van het strafwetboek, 573 tot 575 van de wet betreffende faillissement, bankbreuk en uitstel van betaling, doordat het bestreden arrest op aanlegger, volgens een bepaalde jurisprudentie, uit hoofde van

eenvoudige bankbreuk, een straf toepast welke het niet kan opleggen aan de gefailleerde samenwerkende vennootschap « Devepo », door hem daartoe impliciet te beschouwen als mededader of medeplichtige van bewust rechtswezen; dan wanneer tot medeschuldigheid en medeplichtigheid het bestaan vereist is van een dader of van een door de wet bestraft feit, in de grenzen en voorwaarden bij dezelve bepaald, hetgeen ter zake het geval niet was, vermits de samenwerkende vennootschap « Devepo » geen tot het plegen van een misdrijf bekwaam rechtssubject uitmaakte;

Overwegende dat zowel de rechtswezens als de natuurlijke personen de wet en de reglementen behoren in acht te nemen en dat, in geval van overtreding ervan, tegen beide dezelfde strafmaatregelen dienen te worden uitgesproken;

Overwegende voorzeker, dat een vennootschap geen misdrijf kan begaan, maar dat in dit geval de natuurlijke personen door wie zij handelt, in de werkelijkheid der dingen, de daders der misdrijven zijn en moeten vervolgd worden;

Overwegende dat aanlegger vervolgd werd, onder letter C van de beschikking van verwijzing, uit hoofde van « tussen 1 oktober 1948 en 28 september 1952, de feiten de opeenvolgende en voortdurende openbaring uitmakende van hetzelfde strafbaar inzicht, beheerder zijnde van de samenwerkende vennootschap « Devepo », gefailleerde handelsvennootschap, voor zodanig verklaard bij het vonnis van de rechtbank van koophandel te Brussel van 27 september 1952, zich aan eenvoudige bankbreuk schuldig gemaakt te hebben, ten deze onder meer wijl hij: a) het bestaan of het gebruik van het actief van de laatste inventaris der vennootschap en van de penningen, waarden, roerende goederen en voorwerpen, van welke aard ook, die hun later mochten te beurt gevallen zijn, niet verantwoord heeft; b) binnen de termijn van drie dagen, bij artikel 440 van het wetboek van koophandel bepaald, geen aangifte gedaan heeft van de ophouding van de betalingen van voormelde vennootschap; c) de door artikel 16 van de wet van 15 december 1872 op de kooplieden vereiste boeken niet heeft gehouden, ter zake: wijl hij geen dagboek gehouden heeft, de brieven en telegrammen, die bovengemelde vennootschap ontving, niet samengebundeld heeft en van de brieven en telegrammen die zij verzond in een register geen kopij genomen heeft »;

Overwegende dat het bestreden arrest er onder meer op wijst « dat de samenwerkende vennootschap 'Devepo', volgens haar statuten, daden van koophandel tot vennootschappelijk doel heeft dat zij haar hoedanigheid van handelaarster behoudt en zal behouden tot met de wettelijke bekendmaking van haar vereffening; dat de straffen welke een rechtswezen niet kunnen treffen toepasselijk zijn op de natuurlijke persoon door

welke dat wezen handelt, ter zake de beklaagde; dat de telastleggingen C, a-b-c, die de eerste rechter vaststaand verklaard heeft, door het vóór het Hof gevoerd onderzoek bewezen gebleven zijn »;

Overwegende enerzijds, dat het wanbedrijf van eenvoudige bankbreuk aan aanlegger ten laste gelegd werd in zijn hoedanigheid van orgaan der gefailleerde vennootschap en dat het bestreden arrest derhalve, om zijn beslissing wettelijk te motiveren, niet behoefde in hoofde van aanlegger de hoedanigheid van gefailleerde koopman vast te stellen;

Overwegende anderzijds, dat uit de aan het Hof voorgelegde rechtspleging en uit het bestreden arrest blijkt dat aanlegger vervolgd en veroordeeld geworden is als hoofddader van het wanbedrijf van eenvoudige bankbreuk, en niet als aan het misdrijf deelgenomen hebbend op één der wijzen in de artikelen 66, 3de, 4de en 5de lid, of 67 van het strafwetboek omschreven;

Waaruit volgt, dat het bestreden arrest, door aanlegger om de redenen welke het vermeldt schuldig te verklaren aan het hem ten laste gelegde misdrijf van eenvoudige bankbreuk, geen der in de middelen ingeroepen bepalingen geschonden heeft; dat geen der middelen gegrond is;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 20 oktober 1955.

Voorzitter : M. Sohier.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Procureur - Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Van Leynseele en Delacroix.

Inkomstenbelastingen. — Werking van de wettelijke hypotheek van de Staat ter zake van belastingen tegenover derden.

De bepalingen van art. 2 der wet van 24 december 1948, genomen ter vervanging van art. 72 der gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen en toepasselijk op de aanslagen, gevestigd van 1 januari 1949 af, kunnen niet in die zin worden verstaan dat, zelfs na het verstrijken van de termijn van achttien maanden, de wettelijke hypotheek, ofschoon niet ingeschreven, ten opzichte van andere derden dan de hypothecaire schuldeisers bestaat.

Die bepalingen moeten naar het gemene recht worden verklaard, van welk recht werd overgenomen de regel, dat de hypotheek eerst rang neemt van de dag af van inschrijving.

Daaruit volgt, wat de in 1950 ten kohiere gebrachte belastingen betreft, dat na het verstrijken van de termijn van 18 maanden de wettelijke hypotheek overeenkomstig het gemene recht tegen derden zonder onderscheid eerst kon worden ingeroepen na inschrijving.

Door « derde » moet worden verstaan iedereen, aan wie het uitoefenen van het recht van voorrang of van het recht van zaaksgevolg nadeel kan berokkenen, zoals een schuldeiser, die in samenloop is

met de schuldeiser, die zich op de hypotheek beroept.

Wat de in 1951 en 1952 ten kohiere gebrachte aanslagen betreft, moet worden verwezen naar de wet van 27 december 1950, die van 1 januari 1951 af toepasselijk is.

Uit de wordingsgeschiedenis en in het bijzonder uit de verklaringen van de Minister van Financiën blijkt, dat de in de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen aldus ingevoerde wijziging ten doel had een voor derden gunstiger regime in te stellen door het geheime karakter van de wettelijke hypotheek af te schaffen, zelfs gedurende de bij de vorige wetgeving voorziene termijn van achttien maanden.

Deze verklaringen impliceren de terugkeer naar het gemene recht, krachtens hetwelk de hypotheek in alle geval ten opzichte van derden eerst na inschrijving werking heeft.

Ontvanger der directe belastingen t/ M. Gallet q.q. (faillissement Istasse), Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid en Notaris Hoyet.

Gelet op het bestreden vonnis, de 27-10-54 gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Dinant.

Over het enig middel, schending van de artikelen 97 en 112 der Grondwet, 71, 72 en 73 der wetten betreffende de inkomstenbelastingen bij besluit van de Regent de dato 15 januari 1948 samengeschiedeld en gewijzigd, aangaande deze artikelen, door de wetten van 24 december 1948 en 27 december 1950, en van artikel 19, 5°, laatste lid van de wet van 16 december 1851 op de voorrechten en hypotheeken,

1° doordat gezegd vonnis verklaart dat de wettelijke hypotheek die vanaf de datum van de executoirverklaring van het kohier de belastingschuld tegenover de Staat waarborgt, enkel ten gevolge van de inschrijving tegen derden kan ingeroepen worden, welke inschrijving alleen kracht geeft aan de hypotheek, aan de fiscus toelatend zich te hunner opzichte daarop te beroepen, dan wanneer de wettelijke hypotheek latent bestaat zonder inschrijving op de onroerende goederen van de belastingplichtige zodra gezegde onroerende goederen het voorwerp van een executoirverklaring van het kohier uitgemaakt hebben; dat de inschrijving die, behalve het geval waarin de rechten van de Schatkist in gevaar verkeren, enkel kan gevorderd worden vanaf het verstrijken van een termijn van 6 maanden, ingaande op de datum van de executoirverklaring van het kohier, slechts tot uitwerking heeft de rang van de wettelijke hypotheek vast te stellen en niet aan deze kracht te geven; dat, bij gebrek aan inschrijving de hypotheek blijft bestaan, doch slechts rang neemt na de ingeschreven hypothekaire schuldeisers;

2° doordat gezegd vonnis de hoedanigheid van derde toekent aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid tegenover dewelke het recht van wettelijke hypotheek niet tegenstelbaar is bij gemis aan inschrijving, dan wanneer de bevoorrechte schuldvordering van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid slechts de inkomsten en roerende goederen van de genaamde Istasse treft; dat de wettelijke hypotheek van de Schatkist de onroerende goederen van deze schatplichtige bezwaart en enkel tegen de hypothekaire schuldeisers hoeft gesteld te worden; dat de schuldvordering op roerende goederen van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, dienvolgens, niet in mededinging met de schuldvordering van de Schatkist mag komen; dat de Schatkist niet alleen een recht van wettelijke hypotheek op voormelde onro-

rende goederen heeft, doch dat gezegde onroerende goederen wettelijk ten voordele van de Schatkist met een hypotheek bezwaard zijn;

3° doordat het bestreden vonnis verklaart dat het voorrecht, welk, krachtens artikel 19 quinquies van de hypotheekaire wet, de schuldvordering van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid dekt, rang heeft op het voorrecht dat aan de Schatkist door de samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen erkend wordt, en beslist dat het overschot van de verkoopprijs der onroerende goederen afhankelijk van het faillissement van de genoemde Istasse dient aangewend tot betaling van de schuldvordering van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, dan wanneer laatste lid van gezegd artikel 19 de voorkeur toekent aan de hypotheekaire schuldvorderingen, en dienvolgens aan de schuldvordering van de Schatkist:

Overwegende dat uit de vaststellingen van de rechter over de grond blijkt dat bij de openbare verkoop in 1952, van de onroerende goederen van de gefailleerde Istasse, deze verschillende bedragen verschuldigd was wegens gewone belastingen op de inkomsten ten dele in 1950, ten dele in 1951 en in 1952 ten kohiere gebracht; dat de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, tweede verweerder, in handen van de met de verkoop belaste notaris over de prijs verzet had gedaan; dat de inschrijving van de wettelijke hypotheek van de Schatkist niet gevorderd werd en dat de Staat en de Rijksdienst in samenloop zijn voor de toekenning van het netto saldo van de verkoopprijs, de tweede zich beroepend op het algemeen voorrecht op de roerende goederen, dat hem erkend wordt door artikel 12bis in de besluitwet van 28 december 1944 opgenomen door artikel 3 van de besluitwet van 6 september 1946, voorrecht dat rang neemt onder nummer 4 quinquies in artikel 19 der wet van 16 december 1951;

Overwegende dat artikel 2 der wet van 24 december 1948, genomen ter vervanging van artikel 72 der samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen en toepasselijk op de aanslagen gevestigd vanaf 1 januari 1949, onder meer als volgt beschikte:

1) de directe belastingen, in hoofdsom en open-times, de interesten en de kosten zijn gewaarborgd door een wettelijke hypotheek op al de aan de belastingplichtige toebehorende goederen, die in België gelegen en daarvoor vatbaar zijn;

2) de wettelijke hypotheek kan zonder inschrijving tegen derden ingeroepen worden gedurende een termijn van achttien maanden te rekenen van de datum van de executorverklaring van het kohier;

3) zo de inschrijving slechts na het verstrijken van deze termijn wordt gevorderd, neemt de hypotheek slechts rang met ingang van de datum der inschrijving;

Overwegende dat deze beschikkingen, niet zoals aanlegger het beweert, in dien zin kunnen begrepen worden dat, zelfs na het verstrijken van de termijn van achttien maanden, de wettelijke hypotheek, ondanks het gebrek van inschrijving, ten opzichte van derden ander dan de hypotheekaire schuldeisers bestaat;

Dat ze naar het gemeen recht dienen geïnterpreteerd, recht waarvan werd overgenomen de regel dat de hypotheek slechts rang neemt vanaf de datum van inschrijving;

Overwegende dat daaruit volgt, wat de in 1950 ten kohiere gebrachte belastingen betreft, dat na het verstrijken van de termijn van achttien maanden, de wettelijke hypotheek, overeenkomstig het gemeen

recht, slechts tegen derden, zonder onderscheid, kon ingeroepen worden, mits inschrijving;

Overwegende dat men door derde moet verstaan, elke derde waaraan het uitoefenen van het voorrangrecht of van het recht van zaaksgevolg benadeling kan berokken, zoals de schuldeiser die, evenals tweede verweerder, in samenloop is met de schuldeiser, die zich op de hypotheek beroept;

Overwegende dat, wat de in 1951 en 1952 ten kohiere gebrachte aanslagen betreft, men naar de wet van 27 december 1950 moet verwijzen, welke vanaf 1 januari 1951 toepasselijk is;

Overwegende dat artikel 1 van die wet, ter vervanging van hierboven sub numeris 2 en 3 vermelde teksten, bepaalt dat:

« de wettelijke hypotheek slechts rang neemt van haar inschrijving af; behalve het geval waarin de rechten van de Schatkist in gevaar verkeren en onverminderd artikel 73 de inschrijving slechts mag gevorderd worden vanaf het verstrijken van een termijn van zes maanden, ingaande op de datum van de executorverklaring van het kohier, waarin de gewaarborgde belastingen zijn opgenomen »;

Overwegende dat uit de voorbereidende werkzaamheden, en bijzonder uit de verklaringen van de Minister van Financiën blijkt dat de in de samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen alzo ingevoerde wijziging tot doel had een voor derden gunstiger regime in te stellen, door het geheim karakter van de wettelijke hypotheek af te schaffen zelfs gedurende de termijn van achttien maand bij vorige wetgeving voorzien;

Dat deze verklaringen het terugkeren impliceren naar het gemeen recht, krachtens hetwelk de hypotheek in alle geval ten opzichte van derden slechts uitwerking heeft mits inschrijving;

Overwegende dienvolgens, zowel voor de in 1951 en in 1952 ten kohiere gebrachte aanslagen als voor die welke in 1950 op het kohier werden gebracht, dat aanlegger, die de inschrijving niet gevorderd heeft,

Overwegende dat aanlegger die ten opzichte van tweede verweerder niet kan beroepen;

Overwegende dat aanlegger die ten opzichte van deze laatste de hoedanigheid niet heeft van hypotheekaire schuldeiser, evenmin gerechtigd is om het voordeel van artikel 19, laatste lid der wet van 16 december 1851 in te roepen;

Dat het bestreden vonnis dus terecht aan tweede verweerder voorrang verleent, het algemeen voorrecht op de roerende goederen, door artikel 71 der samengeschakelde wetten op de inkomstenbelasting aan de Schatkist erkend, slechts rang nemend na die welke artikelen 19 en 20 van de hypotheekaire wet opsommen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT: Zie in dezelfde zin in dit nummer een cassatie-arrest van dezelfde kamer en van dezelfde dag inzake Ontvanger der Directe Belastingen tegen R.M.Z. en notaris Duchateau.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 20 oktober 1955.

Voorzitter : M. Sohier.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Van Leynseele en Delacroix.

Inkomstenbelastingen. — Werking van de wettelijke hypotheek van de Staat ter zake van belastingen tegenover derden.

De bepalingen van art. 1 van de wet van 27 december 1950 dienen naar het gemene recht te worden uitgelegd, waarvan werd overgenomen de regel, dat de hypotheek eerst rang neemt van de datum van inschrijving, en krachtens dewelke de hypotheek eerst na inschrijving kan worden ingeroepen tegen derden zonder onderscheid.

Uit de wordingsgeschiedenis en in het bijzonder uit de verklaringen van de Minister van Financiën blijkt, dat de bij de wet van 27 december 1950 in de gecoördineerde wetten ingevoerde wijziging ten doel had een voor derden gunstiger regime in te stellen door het geheime karakter van de wettelijke hypotheek af te schaffen, zelfs gedurende de bij de vorige wetgeving voorziene termijnen van achttien maanden; deze verklaringen impliceren de terugkeer naar het gewone recht.

Door « derde » moet worden verstaan elke derde, aan wie de uitoefening van het recht van voorrang of van het recht van zaaksgevolg nadeel kan berokkenen, zoals een schuldeiser, die in samenloop met de schuldeiser, die zich op de hypotheek beroept.

Ontvanger der Directe Belastingen t/ Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid en Notaris Duchateau.

Gelet op het bestreden vonnis, de 27 oktober 1954 gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Dinant;

Over het enig middel, schending van de artikelen 97 en 112 der Grondwet, 71, 72 en 73 der wetten betreffende de inkomstenbelastingen bij besluit van de Regent dd. 15 januari 1948 samengeschiedeld en gewijzigd aangaande deze artikelen, door de wetten van 24 december 1948 en 27 december 1950, en van artikel 19, 5°, laatste lid van de wet van 16 december 1851 op de voorrechten en hypotheek,

1° doordat gezegd vonnis verklaart dat de wettelijke hypotheek die, vanaf de datum van de executoirverklaring van het kohier, de belastingschuld tegenover de Staat waarborgt, enkel ten gevolge van de inschrijving tegen derden kan ingeroepen worden, welke inschrijving alleen kracht geeft aan de hypotheek, aan de fiscus toelatend zich te hunner opzichte daarop te beroepen, dan wanneer de wettelijke hypotheek latet bestaan zonder inschrijving op de onroerende goederen van de belastingplichtige zodra gezegde onroerende goederen het voorwerp van een executoirverklaring van het kohier uitgemaakt hebben; dat de inschrijving die, behalve het geval waarin de rechten van de Schatkist in gevaar verkeren, enkel kan gevorderd worden vanaf het verstrijken van een termijn van 6 maanden, ingaande op de datum van de executoirverklaring van het kohier, slechts tot uitwerking heeft de rang van de wettelijke hypotheek vast te stellen en niet aan deze kracht te geven; dat, bij gebrek aan inschrijving de wettelijke hypotheek

blijft bestaan, doch slechts rang neemt na de ingeschreven hypotheekaire schuldeisers;

2° doordat gezegd vonnis de hoedanigheid van derde toekent aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid tegenover dewelke het recht van wettelijke hypotheek niet tegenstelbaar is bij gemis aan aanschrijving, dan wanneer de bevoorrechte schuldvordering van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid slechts de inkomsten en roerende goederen van de genaamde De Buysscher treft; dat de wettelijke hypotheek van de Schatkist de onroerende goederen van deze schatplichtige bezwaard en enkel tegen de hypotheekaire schuldeisers hoeft gesteld te worden; dat de schuldvordering op roerende goederen van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, dienvolgens niet in mededinging met de schuldvordering van de Schatkist mag komen; dat de Schatkist niet alleen een recht van wettelijke hypotheek op voormelde onroerende goederen heeft, doch dat gezegde onroerende goederen wettelijk ten voordele van de Schatkist met een hypotheek bezwaard zijn;

3° doordat het bestreden vonnis beslist dat het bedrag van de verkoopprijs der onroerende goederen verdeeld moet zijn volgens de wettelijke oorzaken van voorrang welke nog kunnen aangevoerd worden en voorrang toekent aan de schuldvordering van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, krachtens artikel 19 quinquies van de hypotheekaire wet, dan wanneer laatste lid van voormeld artikel 19 de voorrang toekent aan de hypotheekaire schuldeisers en, dienvolgens, aan de schuldvordering van de Schatkist;

Overwegende dat uit de vaststellingen van de rechter over de grond blijkt dat, bij de verkoop in juni 1952, der onroerende goederen van de heer De Buysscher, deze verschillende bedragen verschuldigd was wegens gewone belastingen op de inkomsten in 1952 ten kohiere gebracht; dat, vanaf 19 april 1952, de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, eerste verweerder, verzet had gedaan in handen van de met de verkoop belaste notaris, op de prijs die door de verkrijger zou betaald worden; dat de inschrijving van de wettelijke hypotheek van de Schatkist niet gevorderd werd en dat de Staat en de Rijksdienst in samenloop zijn voor de toekenning van het netto saldo van de verkoopprijs, de tweede zich beroepend op het algemeen voorrecht op de roerende goederen die hem erkend wordt door artikel 12bis in de besluitwet van 28 december 1944 opgenomen door artikel 3 van de besluitwet van 6 september 1946, voorrecht dat rang neemt onder nummer 4 quinquies in artikel 19 der wet van 16 december 1851;

Overwegende dat artikel 2 der wet van 24 december 1948, genomen ter vervanging van artikel 72 der samengeschiedelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, onder meer als volgt beschikte :

1° de directe belastingen, in hoofdsom en opentimes, de interesten en de kosten zijn gewaarborgd door een wettelijke hypotheek op al de aan de belastingplichtige toebehorende goederen, die in België gelegen en daarvoor vatbaar zijn;

2° de wettelijke hypotheek kan zonder inschrijving tegen derden ingeroepen worden gedurende een termijn van 18 maanden te rekenen van de datum van de executoirverklaring van het kohier;

3° zo de inschrijving slechts na het verstrijken van deze termijn wordt gevorderd, neemt de hypotheek slechts rang met ingang van de datum der inschrijving;

Overwegende dat artikel 1 van de wet van 27 december 1950, toepasselijk vanaf 1 Januari 1951, de hiervoren sub numeris 2 en 3 weergegeven bepalingen

vervangt door volgende tekst: « de wettelijke hypotheek neemt slechts rang van haar inschrijving af; behalve in het geval waarin de rechten van de Schatkist in gevaar verkeren en onverminderd artikel 73, mag de inschrijving slechts gevorderd worden vanaf het verstrijken van een termijn van 6 maanden, ingaande op de datum van de executor-verklaring van het kohier waarin de gewaarborgde belastingen zijn opgenomen »;

Overwegende dat deze beschikkingen niet, zoals aanlegger het beweert, in dien zin kunnen begrepen worden dat de wettelijke hypotheek ten opzichte van derden andere dan de hypotheekaire schuldeisers bestaat niettegenstaande het gebrek van inschrijving;

Dat ze naar het gemeen recht dienen geïnterpreteerd, recht waarvan werd overgenomen de regel dat de hypotheek slechts rang neemt vanaf de datum van inschrijving en krachtens welke de hypotheek slechts tegen derden zonder onderscheid kon ingeroepen worden mits inschrijving;

Overwegende overigens, dat uit de voorbereidende werkzaamheden, en bijzonder uit de verklaringen van de minister van Financiën blijkt dat de wijziging ingevoerd in de samengeschatte wetten door de wet van 27 december 1950 tot doel had een voor derden gunstiger regime in te stellen, door het geheim karakter van de wettelijke hypotheek van de Schatkist af te schaffen, zelfs gedurende de termijn van 18 maand bij vorige wetgeving voorzien; dat deze verklaringen het terugkeren impliceren naar het gemeen recht;

Overwegende dat men door derde moet verstaan, elke derde waaraan het uitoefenen van het voorrangrecht of van het recht van zaaksgevolg benadeling kan berokkenen, zoals de schuldeiser die, evenals eerste verweerder, in samenloop is met de schuldeiser die zich op de hypotheek beroept;

Overwegende dat aanlegger die ten opzichte van eerste verweerder de hoedanigheid niet heeft van hypotheekaire schuldeiser niet gerechtigd is om het voordeel van artikel 19, laatste lid der wet van 16 december 1851 in te roepen;

Dat het bestreden vonnis dus terecht aan eerste verweerder voorrang verleent, het algemeen voorrecht op de roerende goederen, door artikel 71 der samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen aan de Schatkist erkend, slechts rang nemend na die welke artikelen 19 en 20 van de hypotheekaire wet opsommen;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT: Zie in dezelfde zin in dit nummer een cassatiearrest van dezelfde kamer en van dezelfde dag in zake Ontvanger der Directe Belastingen tegen Mr Gallet q.q., R.M.Z. en notaris Hoyet.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 9 juli 1956.

Voorzitter : M. Ooms.

Raadsheren : M.M. Michielsens en Roy.

O.M. : M. Colens.

Advocaten : Mrs Van Nieuwerburgh en G. Deloof.

Aanneming van werk. — Niet-inroeping van de medewerking van een architect in strijd met de wet van 20 februari 1939. — Schade ontstaan. — Gedeelde aansprakelijkheid van aanbesteder en aannemer.

Wanneer de aannemer aan zijn contractuele verplichtingen heeft voldaan, kan het feit, dat de uitgevoerde werken ondoelmatig voorkomen, enkel de quasi-delictuele verantwoordelijkheid doen ontstaan.

Door de niet-naleving van de wet van 20 februari 1939, waarbij hem wordt opgelegd de medewerking van een architect in te roepen, begaat de aanbesteder een fout, die hem aansprakelijk maakt.

De aannemer, die de werken heeft aangenomen buiten de medewerking van een architect, heeft ook schuld. De aanbesteder voor 2/3 en de aannemer voor 1/3 aansprakelijk gesteld.

Huet t/ P.V.B.A. Etabl. René Wauters.

Gezien in behoorlijke vorm voorgelegd het vonnis waartegen beroep, op 27 mei 1955 gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, alsook de beroepsakte van 23 juni 1955;

Overwegende dat het beroep in de wettelijke voorschriften van tijd en vorm ingediend werd;

Overwegende dat de eis, ten verzoeken van de P.V.B.A., Etablissements Wouters, huidige geïntimeerde door exploit van 3 juni 1954 ingeleid, ertoe strekt Huet Louis te horen veroordelen tot betaling van 129.709 frs, uit hoofde van nutteloos uitgevoerde werken, uitbreken van een geplaatste vloer en schade wegens de ondoeltreffendheid van een werkput;

Overwegende dat in 1946 appellant Huet een toezichtspuit en andere werken uitvoerde in de garage van geïntimeerde, waarvoor de sommen van 185.850 en 9.530,40 frs betaald werden;

Dat na de uitvoering der werken vastgesteld werd dat waterdoorzijpelingen zich in de put voordeden;

Dat uit de verslagen van enerzijds deskundige Van der Voodt en anderzijds deskundige Smits blijkt, dat het ondergronds water langs scheuren in de betonnen vloerplaat van de put doorzijpelde;

Dat deze waterinzijpelingen hun oorzaak vinden in de omstandigheid dat de vloer, gebouwd volgens de voorwaarden van de offerte van 7 mei 1946, onvoldoende is om zich tegen de waterdruk te verzetten;

Dat deskundige Smits besluit dat het water door de vloer van de put dringt, niet omdat de verschillende lagen, waaruit de vloer samengesteld is, met slechte materialen vervaardigd of onvakkundig bewerkt zouden zijn, doch enkel en alleen omdat de vloer tengevolge der opwaartse drukking van het water gescheurd is;

Dat zelfde deskundige oordeelde dat de nutteloos uitgevoerde werken dienen gecraamd op 61.091 frs en de afbraak van het puin op 48.618 frs ;

Overwegende dat appellant terecht doet gelden dat, vermits hij aan zijn contractuele verbintenissen voldeed, het feit dat de uitgevoerde werken als ondoelmatig voorkomen, enkel de quasi delictuele verantwoordelijkheid der partijen kan doen ontstaan;

Overwegende dat uit het bouwreglement der Gemeente Hoboken van februari 1948, artikel 11, litt b)

blijkt, dat het zonder toelating verboden is, putten van welke aard ook te bouwen; dat bijgevolg, bij toepassing van artikel 4 der wet van 20 februari 1939, geïntimeerde verplicht was zich tot een architect te wenden om bedoelde put te laten bouwen;

Overwegende dat in feite geïntimeerde gezegde toelating vroeg en bekwaam; dat de plannen voor de werken door een ingenieur werden opgesteld;

Overwegende dat geïntimeerde schuld heeft omdat zij aan de verplichting niet voldeed die door de wet ten hare laste opgelegd wordt; dat anderzijds appellant ook schuld heeft, omdat hij aannam bedoelde werken buiten de tussenkomst van een architect uit te voeren;

Overwegende dat de toestand van de garage voortvloeit uit de samenlopende fouten van partijen, welke dienen bepaald op twee derden ten laste van geïntimeerde, en één derde ten laste van appellant;

Overwegende dat wat de bedragen betreft, dat de sommen van 61.091 en 48.618 frs niet ernstig betwist worden; dat het vonnis over de schadevergoeding gesteund is op overwogen redenen waarbij het Hof zich aansluit;

Overwegende dat het bewijsaanbod niet dient aangenomen; dat inderdaad de aangehaalde feiten noch gepast noch afdoende zijn;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gezien art. 24 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het beroep. Doet het bestreden vonnis te niet in zover het appellant veroordeelde tot betaling van de sommen van 61.091 en 48.618 frs.

Wijzigende: Veroordeelt appellant aan geïntimeerde te betalen de sommen van 20.634 frs (tweintig duizend zes honderd vier en dertig frank) en 16.206 frs (zestien duizend tweehonderd en zes frank) voor de hierbovenvermelde redenen met de gerechtelijke intresten vanaf drie juni 1954;

Verklaart het overige van de eis van geïntimeerde niet gegrond en wijst hem af;

Veroordeelt appellant tot een derde en geïntimeerde tot de twee derden van de kosten der beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 9 april 1956.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Noest en Van Hove.

O.M.: De Geest.

Daden van koophandel. — Aan onroerende goederen van een koopman uitgevoerde werken.

Krachtens artikel 2, laatste lid, van de wet van 15 december 1872 worden vermoed daden van koophandel te zijn « alle verbintenissen van kooplieden, tenzij bewezen is dat zij een oorzaak hebben, die vreemd is aan de koophandel »; dit vermoeden strekt zich onder meer uit tot de verbintenissen van de kooplieden, welke voortvloeien uit aan onroerende goederen uitgevoerde werken.

Tillemans t/ Caestecker.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis, gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Brugge op 27 januari 1955;

Overwegende dat het beroep tijdig werd ingesteld en regelmatig is naar de vorm;

Overwegende dat artikel 2 laatste lid van de wet van 15 december 1872 voor daden van koophandel houdt « alle verbintenissen van kooplieden, tenzij het bewezen is, dat zij een oorzaak hebben die vreemd is aan de koophandel »; dat door de jongste rechtsleer en rechtspraak de opvatting wordt gehuldigd, dat dit vermoeden zich o.m. uitbreidt tot de verbintenissen van de kooplieden voortvloeiende uit werken uitgevoerd aan onroerende eigendommen (Verbr. 18 december 1952, Pas. 1953, 1, 268; Van Ryn, Principes de Droit Commercial, deel I, n° 78; Fredericq, studie in Rechtskundig Weekblad 1955-56, kol. 1266 en vlg.);

Overwegende dat de vordering strekt tot betaling van aanpassingswerken aan de centrale verwarming in een appartementsgebouw toebehorend aan de appellant;

Overwegende dat de appellant zijn hoedanigheid van handelaar bekend en, anderzijds, niet bewijst noch aanbiedt te bewijzen dat zijn verbintenissen ter zake van bedoelde werken uit een aan zijn handel vreemde oorzaak voortvloeien; dat dus de eerste rechter zich terecht ratione materiae bevoegd heeft verklaard;

Op deze gronden,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gehoord de heer Matthys, advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies;

Alle andere conclusiën van de hand wijzende,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Veroordeelt de appellant in de kosten van de aanleg;

Wijst de zaak tot verdere behandeling terug naar de eerste rechter.

NOOT: Verg. art. 2, laatste lid, over de wet van 3 juli 1956 (Staatsblad 25 juli 1956, blz. 4949), waarbij de wet van 15 december 1872 gewijzigd werd in dier voege, dat voortaan elke verbintenis van kooplieden, « om het even of ze slaat op onroerende of op roerende goederen » van handelsrechtelijke aard is « tenzij bewezen is dat ze een oorzaak heeft die vreemd is aan de koophandel. »

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

9 maart 1955.

Alleensprekend rechter: M. Rollier.

O.M.: M. Sobrie.

Advocaten: Mrs Wielandts en Wiemeersch.

Burgerlijke rechtsvordering. — Verhoor op vraagpunten. — Ontoelaatbaarheid.

Een verhoor van partijen op vraagpunten is ontoelaatbaar, wanneer zij daardoor in de verplichting zouden worden gesteld te kiezen tussen hun geweten en de eventuele bekentenis van hen in de inleidende dagvaarding toegeschreven strafbare feiten. Zodanig verhoor is ook ontoelaatbaar, omdat in soortgelijke strafrechtelijke aangelegenheden de verdachten niet onder eed mogen worden gehoord.

Cie Belge d'Assurances générales t/ Declercq en Torrekens.

Overwegende dat voorgaand verzoek tot onderhoor op feiten en vraagpunten er in werkelijkheid toe strekt

Jeanne Declercq en Irène Torrekens inbreuken te doen bekennen op artikelen 418-420 S.W.B. en op artikel 22 n° 3 van het K.B. van 1-2-1934 gewijzigd bij K.B. van 17-1-1936), artikel 3° — zie vooral feit 2;

Overwegende dat dergelijk verzoek ontoelaatbaar voorkomt en volstrekt van de hand dient gewezen omdat in soortgelijke strafrechterlijke aangelegenheden de verdachten niet onder eed mogen onderhoord worden;

(Zie o.m. Van Lennep, Burgerlijk Procesrecht B. II, bl. 42, n° 50 en 52; Beltjens, Proc. Civ., artikel 324 n° 47, 35 en 35bis, met aangehaalde rechtspraak; Carré et Chauveau, question 1225; Bioche V° Interrogatoire sur faits et articles n° 12; Boucenne T. IV, bl. 524; Dalloz, Répertoire V° Interrogatoire sur faits et articles n° 26; Répert. Prat. dr. b. V° Interrogatoire sur faits et articles, n° 37 met aangehaalde rechtspraak);

Overwegende dat het niet duldbaar is de verweersters in de verplichting te stellen te kiezen tussen hun geweten en de eventuele bekentenis van strafrechterlijke inbreuken hun in de inleidende dagvaarding toegeschreven (zie ook Civ. Brussel, 15-7-1954, R.G.A.R. 1954, n° 5434).

Overwegende dat het verzoek derhalve dient afgewezen;

Om deze redenen,

Gezien het geschreven advies van het Openbaar Ministerie d.d. 5-3-1955, luidende: « verzet »;

Verwerpt het verzoek en veroordeelt verzoekster tot de kosten;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

2e Kamer. — 1 juni 1956.

Voorzitter: M. De Decker.

Referendaris: M. Vercammen.

Advocaten: Mrs Laevens en Steghers.

Aansprakelijkheidsverzekering. — Beding in de polis, dat de verzekeraar zal zijn ontheven, zo de gedaagde verzekerde niet verschijnt.

Beding in de polis, dat «buiten het geval van overmacht, de verzekeraar ontheven zal zijn van al zijn verplichtingen jegens zijn gedaagde verzekerde, zo deze niet op de zitting verschijnt»,

Gedaagde verzekerde niet op de terechtzitting verschenen; de verzekeraar beroept zich op voormeld beding.

Verzekerde voert aan, dat hij in verzet is gekomen en de verzekeraar dienvolgens geen schade heeft geleden.

Het is zonder belang na te gaan of door de verzekeraar al dan niet schade is geleden, daar geen enkele beschouwing van dien aard aan de rechter toelaat de vrij en wettelijk gesloten overeenkomsten te wijzigen, die de partijen, die ze hebben aangegaan tot wet strekken.

Saelens t/ N.V. La Union et le Phenix Espagnol

Aangezien de vordering er toe strekt verweerster te doen veroordelen om aan eiser de som te betalen van 19.584 frank verhoogd met de gerechtelijke interesten en met de gedingskosten;

Aangezien deze som samengesteld is uit de bedragen van 7.784 frank en 11.800 frank, waartoe eiser, ten gevolge van een verkeersongeval, dat zich op 26-4-1953 te Eernegem voordeed, veroordeeld werd te betalen aan de twee burgerlijke partijen krachtens vonnis dd. 21-12-1953, gevelde door de Correctionele Rechtbank te Brugge; dat het vonnis werd bevestigd op 7-12-1954 door het Beroepshof te Gent en dit bij verstek tegenover eiser;

Aangezien eiser de gezegde bedragen lastens verweerster opvoert krachtens het op 26-4-1948 tussen partijen afgesloten autoverzekeringskontraakt, waardoor hij door verweerster werd verzekerd in zijn burgerlijke verantwoordelijkheid, tegenover derden, in zijn hoedanigheid van eigenaar, of geleider van het in de polis aangeduid voertuig;

Aangezien verweerster de gegrondheid van de vordering ten stelligste betwist; dat zij doet gelden dat op de zitting dd. 7 december 1954 van het Beroepshof eiser niet aanwezig was; dat zij de toepassing inroept van de bepaling van art. 8 in fine van de bijzondere voorwaarden van de polis, betreffende op de waarborg van de burgerlijke verantwoordelijkheid tegenover derden, en luidens dewelke zij, buiten een geval van overmacht, van haar verplichtingen ontheven is jegens haar verzekerde, wanneer deze, gedaagd zijnde, op de zitting niet verschijnt;

Aangezien eiser de door verweerster gedane toepassing van die bepaling betwist; dat hij aanvoert dat hij in de nacht van 6 op 7 december 1954 ziek is gevallen en dat er in onderhavig geval overmacht is geweest; dat hij verder ook doet gelden dat er tegen het arrest verzet is kunnen worden aangetekend en dat aldus verweerster geen schade heeft geleden;

Aangezien het vaststaat dat de zaak voor dewelke eiser te Gent voor het Beroepshof verschijnen moest, op 7 december 1954 werd opgeroepen; dat verweerster door haar raadsman vernam dat haar verzekerde niet aanwezig was en dat tegenover deze laatste het vonnis a quo bij verstek werd bevestigd;

Aangezien verweerster door aangetekend schrijven dd. 11 december 1954 aan eiser te weten gaf dat zij het verval, voorzien door art. 8 van de polis, dienvolgens inriep;

Aangezien het ook vaststaat dat de reden zelf van die verschijning op de zitting van 7 december 1954, slechts op 11 december aan verweerster werd medegedeeld;

Aangezien de polis, die de verplichtingen van beide partijen bepaalt, alsook de daaraan verbonden sancties in geval van niet-naleving, namelijk verklaart in art. 8 in fine dat, buiten het geval van overmacht, de verzekeringsmaatschappij ontheven zal zijn van al hare verplichtingen jegens haar gedaagde verzekerde zo deze niet op de zitting verschijnt;

Aangezien eiser doet gelden dat hij in de nacht van 6 op 7 december 1954 ziek is gevallen;

Aangezien die bewering niet te weerhouden is;

Aangezien inderdaad dient opgemerkt dat eiser het bewijs niet oplevert, dat de onvoorzienbare en onoverwinnbare hindernis, die desaangaande vereist is, in onderhavig geval aanwezig is;

Aangezien, en zoals verweerster het ten goede rechte doet gelden, zelfs indien eiser werkelijk in de nacht van 6 op 7 december 1954 ziek viel, het dan toch nog steeds mogelijk was het Beroepshof of de verzekeringsmaatschappij of de raadsman te verwittigen, al was het door de tussenkomst van de echtgenote van eiser of door de tussenkomst van een ander familielid;

Dat zulks hier geenszins werd gedaan;

Aangezien eiser aanvoert dat er verzet is kunnen worden aangetekend en dat verweerster dienvolgens geen schade heeft geleden;

Aangezien zulks door eiser tevergeefs wordt aangevoerd;

Aangezien het inderdaad zonder belang is na te gaan of er door de verzekeringsmaatschappij ja dan neen een schade werd geleden, daar geen enkele beschouwing van dien aard aan de Rechter toelaat de vrij en wettelijk gesloten overeenkomsten te wijzigen, die als wet gelden voor de partijen die ze hebben aangegaan;

Aangezien verweerster aldus gegrond is de strikte toepassing te vorderen van de bovenvermelde bepaling der door eiser aanvaarde verzekeringspolis;

Aangezien uit wat voorafgaat dient afgeleid dat de vordering van eiser ongegrond voorkomt;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende,

Verklaart de eis ongegrond;

Wijst eiser zijn eis af, en veroordeelt eiser tot de kosten.

VREDEGERECHT TE BORGLOON

15 mei 1956

Rechter : M. Mensing.

Advocaten : Mrs Jans en Vanlierde

Pacht. — Opzegging. — Ernstige reden voor opzegging.

Een pacht van onbepaalde duur kan te allen tijde worden opgezegd, mits twee jaar vooraf te verwittigen.

Opzegging om het verpachte land te verpachten aan een ander pachter, die een hoeve van dezelfde eigenaar in huur heeft, ten einde also de uitgestrektheid van die hoeve te vergroten. Dit kan als ernstige reden voor opzegging worden aangemerkt.

Dandoy t/ Boden-Vally.

Gezien het exploit-dagvaarding van deurwaarder Wagemans van Tongeren, dd. 23-3-1956, geboekt, strekkende de opzeg door aanlegger aan verweerder gedaan, om een bouwland, gelegen te Gotem « Helshovenveld » sectie A n° 379c, groot : 1 ha 70 a 10 ca, ter zijner vrije beschikking te stellen, uiterlijk na de oogst van 1957, geldig te horen verklaren;

Aangezien verweerder verzet tegen deze opzegging heeft betekend en beweert dat deze opzeg niet ontvankelijk is daar hij slechts pachter zou zijn sedert 1943, en aldus recht heeft op een wettelijke verlenging tot 1961;

Aangezien het niet betwist wordt dat de schoonvader van verweerder dit goed reeds lange tijd in gebruik had, dat verweerder, sedert 1943, de kwijtingen op zijn naam heeft laten maken en also pachter geworden is, doch zonder nieuwe pachtovereenkomst met aanlegger;

Aangezien er dan ook hier geen sprake kan zijn van een nieuwe huurovereenkomst, doch dat die pacht enkel moet aangezien worden, als de voortzetting van de pacht van de schoonvader, waarvan verweerder trouwens de andere goederen ook overgenomen heeft;

Aangezien de duur van 18 jaar reeds lang voorbij is, en een pacht van onbepaalde duur is ingetreden,

waarvan ten allen tijde opzeg kan gegeven worden, mits twee jaar voorop te verwittigen, zoals door aanlegger gedaan werd;

Dat de opzeg dan ook wel ontvankelijk is;

Aangezien verweerder tevens de geldigheid en de gegrondheid van de door aanlegger aangehaalde redenen betwist;

Aangezien aanlegger opzeg gegeven heeft om dit stuk land te verhuren aan een ander pachter die een hoeve van hem in huur heeft, om also de uitgestrektheid van die hoeve te vergroten;

Aangezien dit wel als een ernstige reden moet aangezien worden;

Aangezien aanlegger eigenaar is van een hoeve waarbij thans slechts 11 ha grond en weiden zijn, dat het tegenwoordig onmogelijk is een hoeve te verhuren waarbij geen land is, dat het in belang is, zowel van de pachter als van de eigenaar, dat er zoveel grond mogelijk kan bij verhuurd worden, dat de pachter met 11 ha nog maar amper zijn brood kan verdienen, en het voor hem belangrijk is indien hij nog een ander land in huur kan bekomen, dat de eigenaar ook veel gemakkelijker een huurder zal vinden voor een hoeve met verscheidene hectaren grond, waarop een landbouwer zijn kost kan verdienen en aan zijn verplichtingen voldoen;

Om deze redenen :

Verklaren de opzeg door aanlegger aan verweerder gedaan geldig en van waarde; veroordelen verweerder om het bouwland gelegen te Gotem « Helshovenveld » sectie A n° 379c, groot 1 ha 70 a 10 ca ter vrije beschikking van aanlegger te stellen na de oogst 1958, St-Andries. Bij gebreke hieraan, machtigen aanlegger van nu af voor alsdan hem te dwingen, desnoods manu militari en hem er van af te drijven;

Veroordelen verweerder tot de kosten des gedings.

NOOT : Bovenstaand vonnis werd in hoger beroep bij vonnis van de Rechtbank te Tongeren dd. 26 oktober 1956 bekrachtigd.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

Bast J. — Het ontwerp-Meijers voor een nieuw Burgerlijk Wetboek vergeleken met de bestaande wetgeving. — Zwolle, W.E.J. Tjeenk Willink.

Bovens G. — Lijnvaart. Vaste verbindingen tussen de naties. Amsterdam J.F. Duwaer & Zonen.

Franken N. — De betekenis van de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (G.a.t.t.) in het internationale handelspolitieke overleg. — 's Gravenhage, A.N. Govers.

Haverkorn van Rijsewijk R. — Assurantie-termen en wetsartikelen. — 4e dr. Rotterdam, Wyt.

Jong J. de. — Overheid en onderdaan. Wageningen, Gebr. Zomer & Keuning.

Langemeijer G. — Inleiding tot de studie van de wijsbegeerte des rechts. Zwolle, W.E.J. Tjeenk Willink.

Lemaire W. — Kwesties bij de studie van het intergentiel recht. — 's Gravenhage, W. Van Hoeve.

Leo Sapiens. — Basilicorum libri LX. Groningen, J.B. Wolters.

- Lindeman F.* — Jurisprudentie wegenverkeersrecht. Alphen a. Rijn, N. Samson.
- Mellema R.* — De Islamietische staat en de Grondwet 1956 van Pakistan. Amsterdam, Koninklijk Instituut voor de tropen.
- Oldendorff A.* — De vreemdeling. — Utrecht, Het Spectrum.
- Polak J.* — De wet op de stichtingen. Wet van 31 Mei 1956. IJmuiden, Vermande Zonen.
- Provinciale wet.* Wet van de 6e juli 1850, Stb. 39 zoals die wet laatstelijk is gewijzigd bij de wet van van 1 aug. 1956, Stb. 455, regelende de samenstelling en macht van de Provinciale Staten, met aantekeningen, besluiten ter uitvoering en instructies voor de commissaris des konings en voor Gedeputeerde staten. 21e dr. Door N. Hendrik Muller, Zwolle.
- Rapport* betreffende de regeling van de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten voor 1958 en volgende jaren door de Commissie inzake het herstel van de financiële zelfstandigheid van gemeenten en provinciën. — 's Gravenhage, Staatsdrukkerij- en Uitgeversbedrijf.
- Schuttevâer H.* — Handboek inzake de wetgeving op de rechten van successie, van overgang en van schenking. Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer & Zoon.
- Smeets M. en J. Meihuizen.* — Beknopte belastinggids. 10e dr. Amsterdam, L.J. Veen.
- Smidt J. de.* — Een nieuw huwelijksbeletsel? (Art. 1, 5, 2, 6 van het wetsontwerp 3767). — Amsterdam, Noord-Hollandse U.M.
- Suez Canal, The.* A selection of documents relating to the international status of the Suez Canal and the position of the Suez Canal Company. 's Gravenhage, Martinus Nijhoff.
- Taak en opleiding van de maatschappelijke werker.* — Haarlem, H.D. Tjeenk Willink en Zoon.
- Vries H. de.* — Een 100-tal belastingopgaven. — Groningen, P. Noordhoff.
- Winkelman P.* — Buitenlandse handel en internationale orde. — Nijmegen, Dekker & Van de Vegt.

Frankrijk

- Bessé A.* — Assurance maritime sur corps. La Clause «Franc sauf». — Libr. gén. de droit et de jurisprudence.
- Burdeau G.* — Droit constitutionnel et institutions politiques. — Libr. gén. de droit et jurisprudence.
- Carbonnier J.* — Droit civil. T. II. Les Biens et les obligations. Première partie: Les Biens. — Presse univers. de France.
- Cremieu L.* — Traité élémentaire de droit international privé. 3e édit. — La Pensée universitaire.
- Feuer G.* — Les Aspects juridiques de l'assistance technique dans le cadre des Nations Unies et des Institutions spécialisées. - T. II. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence.
- Fischer G.* — L'Energie atomique et les Etats-Unis, droit interne et droit international. — Libr. gén. dr. jur.
- Hubrecht G.* — Notions essentielles de droit commercial. — Sirey.
- Jacquignon L.* — Le Régime des biens des entreprises

nationales. Contribution au droit des nationalisations. — Dalloz.

- Lambert J.* — La vengeance privée et les fondements du droit international public. — Dros. Excl.: Minard.
- Moreau J.* — L'Influence de la situation et du comportement de la victime sur la responsabilité administrative. — Libr. gén. dr. jur.
- Noël.* — Comptabilité spéciale des entreprises de bâtiments et de travaux publics. — Eyrolles.
- Planta (Flairs de).* — Principes de droit international privé applicables aux actes accomplis et aux faits commis à bord d'un aéronef. — Dros. Excl.: Minard.
- Ripert G. et Boulanger J.* — Traité de droit civil, d'après le traité Planiol. — Libr. gén. dr. et jur.
- Simon Ph.* — Précis de droit civil. — Foucher.
- Sumien P.* — Traité des assurances terrestres et des opérations à long terme. — Dalloz.

Duitsland

- Atzler P.* — Strafrechtliche Grundfälle. — Schussenried: Selbstverl. 1956.
- Bappert W. u. Egon Wagner.* — Internationales Urheberrecht. — München: Beck, 1956.
- Brauer H.* — Der Zivilrechtsfall in Prüfung und Praxis. — Berlin, Vahlen, 1956.
- Brückner G.* — Die Jugendkriminalität. — Hamburg, Verl. Kriminalistik, 1956.
- Brunn J.* — Die formularmässigen Vertragsbedingungen der deutschen Wirtschaft. — Köln: Heymann, 1956.
- Eckert J.* — Die Sozial-Versicherungsgesetze in der Bundesrepublik Deutschland in jeweils geltender Fassung. — München, Beck, 1956.
- Fritzsche H.* — Die Bundeslaufbahnverordnung und Laufbahnvorschriften. — Berlin, Engel 1956.
- Giese F. - E. Schumck, K. Winkler:* Verfassungsrechtsprechung in der Bundesrepublik. — Frankfurt a.M.: Verl. Kommentator, 1956.
- Heining A.* — Besteuerung der Ausländer. — Köln, O. Schmidt, 1956.
- Kalsbach W.* — Standesrecht des Rechtsanwalts. — Köln, O. Schmidt, 1956.
- Knap K.* — Das neue Urheberrechtsgesetz der Tschechoslowakei. — Baden-Baden, Verl. f. Angewandte Wissenschaften, 1956.
- Mäder K.* — Allgemeine Verwaltungsvorschriften über die Erfassung der Wehrpflichtigen. — Frankfurt a.M., Verl. f. Standesamtswesen, 1956.
- Pausch A.* — Steuerverteile für Angestellte in Hauptberuf und Nebenberuf in Familie, Haus und Heim. — Köln, Verl. Anst. d. Dt. Beamtenbundes, 1956.
- Piller R. u. G. Hermann.* — Justizverwaltungsvorschriften. — München, Beck, 1956.
- Recht und Rechtsgang.* Lehrbuch f. d. bürgerliche Recht, das Verfahrens-, Straf- u. Verwaltungsrecht. — Köln, Heymann, 1956.
- Scharlau M. - G. Burgardt u. E. Tradt.* — Kontenrahmen für die Träger der sozialen Krankenversicherung. — Berlin, E. Schmidt, 1956.
- Sohler H.* — U-Bootkrieg und Völkerrecht. — Berlin, Mittler, 1956.

- Töpfer R.* — Das Recht der Kriegsoffer. — Köln : Heymann.
- Wilson O. u. G. Blanke.* — Apotheken- und Arzneimit-
telrecht. — Frankfurt a.M., Govi-Verl., 1956.
- Ziegler G. - Paul Tremel.* — Verwaltungsgesetze des
Freistaates Bayern. — München, Beck, 1956.

Zwitserland

- Dürr K.* — Kommentar zum schweizerischen Patent-
gesetz. — Bern, K. Dürr, 1956.
- Luvini-Fioratti A.* — Manuale pratico riguardante
la procedura e le competenze delle giudicature di
pace del canton Ticino. — Lugano, Giudicatura di
pace, 1956.
- Thalmann H.* — Bilder in der Sprache der Rechtswis-
senschaft, dargest. an den Lehren über das Ver-
hältnis von Recht und Staat. — Winterthur, Keller
1956.
- Zaug A.* — Der Einfluss der öffentlichen Unterstützung
auf die Rechtsstellung des Unterstützten. — Bern,
Direktion des Fürsorgewesens des Kt. Bern, 1956.

Oostenrijk

- Cottier R.* — Die Weiterentwicklung des internatio-
nalen Eisenbahnfrachtrechtes. — Wien, GOF-Verl.
1956.
- Prochazka F.* — Dein Staat. — Wien, Oesterr. Gewerk-
schaftsbund, 1956.
- Sammlung der Erkenntnisse und wichtigsten Beschlüsse
des Verfassungsgerichtshofes. — Wien, Oesterr.
Staatsdruckerei, 1956.
- Der sozialrechtliche Schutz der Wehrpflichtigen. —
Wien, Oesterr. Gewerkschaftsbund, 1956.

BALIELEVEN

BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING van het VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN op zaterdag 26 januari 1957.

Om 14.30 uur verklaart de voorzitter van het Ver-
bond, Mr R. Van Roye, in de Gehoorzaal van de Eerste
Kamer van het Hof van Beroep te Brussel, de vergade-
ring voor geopend.

Onmiddellijk verleent hij het woord aan Mr Van
Ommeslaghe, der Balie te Brussel, om de rouwhulde
aan Mr Charles Gheude uit te spreken.

Een roerende hulde wordt door de redenaar aan de
zo pas overleden oud-voorzitter van het Verbond ge-
bracht.

Hij toont aan dat voor de overledene het woord met
de daad moet gelijkgesteld worden. Hij wijst erop hoe
wijken Mr Charles Gheude met het woord heeft ge-
streden voor een beter sociaal leven, hoe hij in goede
trouw met grote rechtschapenheid voor een betere
wereld heeft geijverd.

Mr Charles Gheude was evenwel in de allereerste
plaats advocaat; hij eiste de toepassing van het recht,
maar smeekte ook vooral het medelijden af. Hij was
de verdediger van de enkeling, van eenieder die in de
ontplooiing van zijn persoonlijkheid het slachtoffer werd
van onze samenleving. Met hardnekkigheid heeft hij er

zich tegen verzet, dat de rechtsbedeling zou worden
gelijkgesteld met een uiting van woede of wraak. Voor
hem was de advocaat de verdediger van de enkeling;
daarom behoort de advocaat zelf een persoonlijkheid te
zijn, vrij en onafhankelijk, aan niemand onderworpen,
zodat hij zelfs tegen de regering en tegen de openbare
mening in gaat om de belangen van de enkeling te
verdedigen.

Eén der allereersten is wijlen Mr Charles Gheude
geweest om in te zien dat de sterkte en de zwakte
van de hedendaagse wereld juist in de ondergang van
de enkeling gelegen was. Heden ten dage geldt inder-
daad meer dan ooit het beginsel in de decadente tijd
van Rome gehuldigd: *Vae Soli*. Vandaar dan ook, dat
de enkeling in de gemeenschap om bescherming zoekt,
maar hij bekomt deze alleen door het offer van zijn
vrijheid te brengen. Vandaar het streven van Mr Charles
Gheude om de toekomst van de advocaat te vrijwaren,
zijn onafgebroken pogingen om door solidariteit tot een
onderlinge steun te komen.

In de oprichting van de Voorzorgskas heeft Mr
Charles Gheude de bekroning van één zijner dierbaarste
betrachtingen gezien. Op die wijze hoopte hij o.m. aan
de Balie een deel van dat gezag voor de uitoefening
van het beroep van advocaat zo noodzakelijk, te be-
houden.

Zijn werkzaamheden beperkten zich niet alleen op
het nationaal terrein, maar hij was ook één van de
mede-oprichters van de Union Internationale des Avo-
cats, ten einde daardoor in de wereld de triomf van zijn
gedachten te bewerken.

Nooit werd hij ontmoedigd, maar hij was er van over-
tuigd, dat alleen de wereld zou gered worden door
martelaren en apostels. Hij wilde een apostel zijn, een
apostel die in zijn opvatting van groter nut voor de
wereld is dan de wetenschapsmensen en de technici, die
ten slotte aan de ondergang van de wereld werken. Als
apostel wilde hij de grote Wet van de liefde prediken
en overal doen ingang vinden: « Bemint elkander ».

Na het uitspreken van deze roerende rouwhulde
wordt de vergadering ten teken van rouw, voor enkele
minuten geschorst.

Na de herneming van de vergadering verwelkomt en
begroet de voorzitter de aanwezigen en inzonderheid
Stahouder Mr Charles Van Reepinghen, vertegenwoor-
diger van Mr Van Pé, Stafhouder van de Balie te
Brussel; Mr Norbert Biltris Stafhouder van de Balie te
Antwerpen; Stafhouder Mr Charles Boelens.

De voorzitter deelt ook aan de vergadering mede,
dat verschillende personen zich hebben verontschuldigd
de vergadering niet te kunnen bijwonen, o.m. Mr Munde-
leer, Mr Lambert, Stafhouder van de Balie te Luik;
Stafhouder Mr Fincœur, Stafhouder Mr De Backer,
Stafhouder Mr Reumont, Mr Erla, Stafhouder van de
Balie te Verviers; Mr Tant, Stafhouder van de Balie te
Leuven; Stafhouder Mr Paulus, Mr Sabbe, Stafhouder
van de Balie te Brugge; Dr Loumaye, Stafhouder Mr
Evrard, Mr De Potter, Stafhouder van de Balie te
Gent; Mr Bijvoet, Stafhouder van de Balie te Hasselt.

Verder verontschuldigen zich eveneens: Mr Bruno
Wuyts, voorzitter van de Vlaamse Conferentie te
Antwerpen; Mr K. Verbaet, voorzitter van de Jeune
Barreau in dezelfde stad; de Jonge Balie te Hasselt
had zich eveneens verontschuldigd. Aan Mr Tienriën,
die wegens ziekte verhinderd is de vergadering bij te
wonen, wordt een warme hulde gebracht.

Onder de aanwezigen worden ook de vertegenwoor-
digers van de jonge advocaten te Antwerpen opgemerkt,
nl. Mr Yvo De Weert en Mr Pieter Bocken.

Dadelijk vat de voorzitter de afhandeling van de agenda aan.

Een kleine wijziging aan de statuten, nl. aan artikelen 32 en 33, wordt voorgesteld, om bij de werkzaamheden van het Verbond rekening te houden met de vervroeging van het gerechtelijk verlot.

Wijl de aanwezige leden niet talrijk genoeg waren zal er een nieuwe buitengewone algemene vergadering moeten gehouden worden, om de wijzigingen rechtsgeeldig door te voeren.

De eerste spreker die aan het woord komt, is Mr P. Pollet, van de Balie te Antwerpen, die spreekt over « Het Monopolie van het Pleidooi ».

Onze lezers zullen de volledige tekst van deze mededeling in een volgend nummer van het R.W. vinden. We wijden er dan ook niet verder over uit.

De tweede spreker was Mr Van de Velde, van de Balie te Brussel.

Mr Van de Velde sprak over de verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

Enkele tijd geleden werd de gedachte opgevat, dat het mogelijk zou zijn aanzienlijke besparingen te doen op de premies welke de advocaten voor allerlei verzekeringscontracten betalen. Deze besparingen kunnen verwezenlijkt worden door het sluiten van collectieve polissen. Ingevolge contactname met verzekeringsmaatschappijen blijkt het mogelijk te zijn een individuele verzekering tegen ziekte en invaliditeit te sluiten onder zeer gunstige voorwaarden, nl. :

ingeval van 250 contracten, voor een premie 1.700 fr.
ingeval van 500 contracten, voor een premie 1.575 fr.
ingeval van 1000 contracten, voor een premie 1.450 fr.

Bij ongeval ingeval van bestendige werkonbekwaamheid zou een vergoeding van 500.000 fr. worden uitgekeerd; indien de werkonbekwaamheid geen 100 % bedraagt, zou de vergoeding van 500.000 fr. naar verhouding worden verminderd.

Ingeval van tijdelijke werkonbekwaamheid wordt er 200 fr. per dag vanaf de 15e tot de 365e dag betaald, terwijl voor geneeskundige en heelkundige zorgen en artseneijbehoefte een vergoeding van 20.000 fr. zou worden uitgekeerd.

Indien een advocaat door blindheid of volledige verlamming totaal onbekwaam tot werken wordt, zou hem een vergoeding van 500.000 fr. worden uitgekeerd. Een dagelijkse vergoeding van 200 fr. vanaf de 15e dag tot de 300ste dag van ziekte; voor dokters- en apothekerskosten zouden hem 10.000 fr. worden uitgekeerd en voor kosten van heelkundige bewerking eveneens 10.000 fr.

Voor degenen die de vergoedingen onvoldoende zouden achten, bestaat er mogelijkheid om twee polissen te sluiten.

Na deze uiteenzetting wordt op voorstel van de voorzitter, Mr R. Van Roye, een commissie samengesteld, om overeenkomstig de suggesties van Mr Van de Velde een bepaalde regeling uit te werken. Van deze commissie zullen deel uatmaken, naast Mr Van de Velde, Stahouder Mr Gobbe, Mr Alex Diercxsens, Mr Alex Braun, Mr Jean Eeckhout en ook een jonge Luikenaar.

Vooraleer de vergadering voor geheven te verklaren, heeft de voorzitter nog enkele mededelingen te doen.

In de allereerste plaats kondigt hij het eerstdaags verschijnen van het Vade-Mecum aan. Het Vade-Mecum zal aan de advocaten de grootste diensten bewijzen; het beslaat 368 bladzijden en kost slechts 200 fr. Het bevat o.m. de adressen, de postchecknummers, de tele-

foonnummers van al de advocaten, pleitbezorgers, notarissen, deurwaarders, van alle rechtbanken, griffies, parketten van het land.

In verband met de Voorzorgskas deelt de voorzitter mede, dat de erkenning ervan zal volgen. De minister heeft toezegging gedaan.

De Arbeidsgerechten, waaraan verleden jaar herhaaldelijk de aandacht werd gewijd, blijven de belangstelling gaande houden.

Eerstdaags zal er een werk betreffende deze Gerechten door het Verbond worden uitgegeven, en een algemene raad en een algemene vergadering zullen er zich nogmaals mede bezighouden.

Verder deelt de voorzitter mede, dat de hervorming van de rechtspleging ter hand zal genomen worden door een commissie, welke vermoedelijk de dag zelf zal worden samengesteld. De hervorming zal vooral praktische punten nastreven.

Ten slotte deelt de voorzitter mede, dat het Concilie der jongeren actief is, onder leiding van Mr Beyaert en Mr Leon Goffin, beiden aanwezig.

De voorzitter acht de mogelijkheid niet uitgesloten om het dubbel van de prijzen, verleden jaar voor de welsprekendheid toegekend, dit jaar aan de bekroonden uit te keren.

Vooraleer de vergadering voor geheven te verklaren, kondigt de voorzitter aan dat in de lente er een algemene vergadering te Turnhout zal gehouden worden.

E. O.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 december - 31 december 1956)

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Landbouw.* — Het K.B. van 9 november 1956 (S. 1 dec. 1956, 7.879) wijzigt het K.B. van 2 juli 1955 houdende reglementering van de toelagen aan de rundveeweekverenigingen.

2. *Koloniën.* — Bij K.B. van 17 november 1956 (S. 2 december 1956, 7.914) wordt de medaille voor moeder-verdiensten ingesteld.

3. *Ministerie van Openbaar Onderwijs.* — Het K.B. van 7 november 1956 (S. 5 december 1956, 7.965) wijzigt het K.B. van 1 februari 1956, tot vaststelling van het organiek kader van het personeel der buiteninrichtingen afhankelijk van het bestuur van Schone Kunsten en Letteren van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

4. *Koloniën.* — Het K.B. van 21 november 1956 (S. 6 december 1956, 7.987) bepaalt de organismen die in Belgisch Kongo en in Ruanda Urundi diensten van openbaar nut exploiteren.

5. *Financiën.* — Het K.B. van 30 november 1956 (S. 8 december 1956, 8.030) stelt de intrest- en delgingskosten vast, te dragen door de Nationale Maatschappij voor de kleine landeigendom op de schijven harer leningen die in 1957 zullen worden gelicht.

6. *Economische Zaken.* — *Beperking van de snelheid*

van de motorvoertuigen. — Bij K.B. van 7 december 1956 (S. 8 december 1956, 8.031) wordt voor het wegverkeer de snelheid der motorvoertuigen voor burgerlijk gebruik beperkt tot 70 Km. per uur.

7. *Belgische vreemde effecten.* — Het K.B. van 27 november 1956 (S. 9 december 1956, 8.062) stelt het vertrekpunt vast van de termijn van 5 jaar, voorzien bij art. 22, paragraaf VI van het wetsbesluit van 6 oktober 44, betreffende de Belgische en vreemde effecten.

8. *Landbouw.* — Het M.B. van 1 december 1956 (S. 10-11 december 1956, 8.089) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

9. *Chemische Nijverheid.* — Bij M.B. van 29 oktober 1956 (S. 10-11 december 1956, 8.092) wordt het opmaken van een maandelijks statistiek van de bedrijvigheid en van de voorraden in zekere sectoren van de chemische nijverheid voorgeschreven.

10. *Verkeerswezen.* — *Patenten voor Rijschippers.* — Het K.B. van 20 november 1956 (S. 13 december 1956, 8.150) keurt de wijzigingen aan het reglement betreffende het verlenen van patenten voor Rijschippers goed.

11. *Ministerie van Middenstand.* — Het K.B. van 29 november 1956 (S. 13 december 1956, 8.156) wijzigt het definitief kader van het administratief personeel der administratie van het Ministerie van Middenstand.

12. *Financiën.* — *Omruijing van obligatiënlening 1932.* — Het K.B. van 11 december 1956 (S. 14 december 1956, 8.191) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast betreffende de omruiling van de obligaties der lotenlening van 1932.

13. *Financiën.* — *Omruijing van obligatiënlening 1932.* — Het M.B. van 11 december 1956 (S. 14 december 1956, 8.195) stelt de modaliteiten vast betreffende de omruiling van obligaties der lotenlening van 1932.

14. *Landbouw.* — Het K.B. van 4 december 1956 (S. 15 december 1956, 8.215) schrijft bijzondere maatregelen voor tot bestrijding van runder tuberculose in sommige gewesten van het land.

15. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 29 november 1956, 8.220) stelt het tijdelijk organiek kader vast van het Ministerie van Economische Zaken voor het jaar 1956.

16. *Openbare Werken.* — Het K.B. van 24 november 1956 (S. 17-18 december 1956, 8.278) wijzigt art. 11 van het reglement van de kantoniers der wegen, goedgekeurd bij Regentsbesluit van 26 april 1948.

17. *Tijdelijke woongelegenheden afhankelijk van Nijverheidsondernemingen.* — Bij K.B. van 18 december 1956 (S. 20 december 1956, 8.312) worden toezichtscomité's opgericht voor de tijdelijke woongelegenheden en cantines van de werknemers in de nijverheids-, landbouw- of handelsondernemingen en -exploitaties.

18. *Goedkope woningen.* — Het K.B. van 11 december 1956 (S. 20 december 1956, 8.323) wijzigt het K.B. van 29 april 1920, houdende vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de plaatselijke of gewestelijke vennootschappen voor het bouwen van goedkope woningen en woonvertrekken.

19. *Onderstandsfonds.* — Bij de wet van 27 juni 1956 (S. 22 december 1956, 8.370) wordt een speciaal onderstandsfonds opgericht, dat de onderhoudskosten van bepaalde categorieën van behoeftigen draagt.

20. *Instituut der bedrijfsrevisoren.* — Het K.B. van 11 december 1956 (S. 23 december 1956, 8.448) wijzigt het K.B. van 14 april 1955 tot regeling van de werkwijze der aanvaardingscommissies bij het instituut der bedrijfsrevisoren.

21. *Landbouw.* — Bij M.B. van 12 november 1956 (S. 24-25 december 1956, 8.473) wordt de telling van de winterbezaaiingen en van het vee op 1 januari 1957 voorgeschreven.

22. *Financiën.* — Bij de wet van 26 december 1956 (S. 26-27-28 december 1956, 8.491) wordt de Rijksmiddelenbegroting van het dienstjaar 1957 vastgesteld.

23. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 30 november 1956 (S. 26-27-28 december 1956, 8.505) wijzigt, wat het bestuur der posterijen betreft, het Regentsbesluit van 5 december 1956 houdende vaststelling van het organiek kader en van de weddeschalen van het personeel van het Ministerie van Verkeerswezen.

24. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K.B. van 30 november 1956 (S. 26-27-28 december 1956, 8.506) wijzigt het K.B. van 27 januari 1954 tot vaststelling van de scholen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Verkeerswezen.

25. *Technisch Onderwijs.* — Het K.B. van 30 november 1956 (S. 26-27-28 december 1956, 8.507) wijzigt het K.B. van 17 mei 1956 houdende inrichting van de Hoge Raad voor het Technisch onderwijs.

26. *Verplichte aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen.* — Krachtens K.B. van 22 december 1956 (S. 26-27-28 december 1956, 8.510) treedt de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen in werking met ingang van 1 januari 1957. Wat echter de fietsen betreft uitgerust met een hulpmotor met cilinderinhoud van ten hoogste 50 cm³ wordt de inwerkingtreding van de wet vastgesteld op 1 januari 1958.

27. *Oorlogsschade.* — Het K.B. van 14 december 1956 (S. 26-27-29 december 1956, 8.511) stelt voor de oorlogsschade aan boten de integrale vergoedingscoëfficiënt, toepasselijk op geheel het rijk, voor de periode van 1 oktober 1956 tot 31 december 1956 vast op 5,25.

28. *Oorlogsschade.* — Het K.B. van 14 december 1956 (S. 26-27-28 december 1956, 8.511) stelt voor de oorlogsschade aan woongebouwen de integrale vergoedingscoëfficiënt, toepasselijk voor de periode van 1 oktober 1956 tot 31 maart 1957 vast op 5,10.

29. *Landsverdediging.* — De wet van 22 december 1956 (S. 29 december 1956, 8.522) stelt voor het jaar 1957 het contingent van het leger en de getalsterkte van de territoriale wacht voor luchtafweer vast en wijzigt de wetten betreffende het kader van de officieren van de drie krijgsmacht delen.

30. *Financiën.* — Bij de wet van 26 december 1956 (S. 28 december 1956, 8.523) wordt aan de bevoegde ministeries machtiging verleend tot regularisatie, ver-

hoging en vermindering van sommige voor het dienstjaar 1956 uitgetrokken kredieten.

31. *Inrichten van snelheidswedstrijden.* — Bij K. B. van 27 december 1956 (S. 29 december 1956, 8.596) wordt het inrichten van snelheids-, regelmatigheids- of behendigheidswedstrijden voor motorrijtuigen onderworpen aan een vergunning, die door de gouverneur der provincie op het grondgebied waarvan de competitie plaats heeft wordt afgeleverd.

Deze vergunning wordt slechts afgeleverd wanneer vastgesteld is dat een bijzondere verzekering overeenkomstig de wet van 1 juli 1956 de burgerlijke aansprakelijkheid dekt van de inrichters evenals van iedere eigenaar, houder en bestuurder van motorrijtuigen, die aan deze wedrennen deelnemen.

32. *Landsverdediging.* — Het K. B. van 22 december 1956 (S. 29 december 1956, 8.597) wijzigt het K. B. van 24 april 1951, houdende geldelijk statuut van de leden van het vast kader der basis van het moederland in Afrika.

33. *Verkeerswezen-Post.* — De wet van 26 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.619) richt de postdienst in.

Deze wet omvat 9 hoofdstukken, gewijd aan het monopolie en de organisatie van de post, de postzegels en -waarden, de post-checks, postoverschrijvingen en handelseffecten, de aansprakelijkheid van het bestuur en de verjaring van de vorderingen tegen het bestuur der posterijen.

Strafbepalingen zijn voorzien.

34. *Verkeerswezen-Post.* — Het K. B. van 26 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.623) stelt de inwerkingtreding van de wet van 2 mei 1956 op de postcheck vast op 31 december 1956.

35. *Verkeerswezen-Post.* — Het K. B. van 26 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.624) stelt de inwerkingtreding van de wet van 26 december 1956 op de postdienst vast op 31 december 1956. Bij dezelfde wet wordt de postbestelling op zon- en wettelijke feestdagen behoudens bepaalde uitzonderingen met ingang van 1 februari 1957 opgeheven.

36. *Nationale Maatschappij voor de kleine landeigendom.* — Bij K. B. van 19 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.625) worden de wijzigingen aan de statuten van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom goedgekeurd.

37. *Ministerie van Openbaar Onderwijs.* — Bij K. B. van 7 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.627) wordt het organiek kader van het personeel der buiteninrichtingen afhankelijk van het bestuur van Schone Kunsten en Letteren van het Ministerie van Openbaar Onderwijs gewijzigd.

38. *Volksgesondheid.* — Het K. B. van 1 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.633) stelt voor het jaar 1956 de rijksbijdrage vast in de werkingskosten van de door het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn beheerde of erkende kolonies alsmede de toelagen voor vakantie-tehuizen en kolonies, dagkuren, moederhuizen, dag- en nachtkinderbewaarloplaatsen.

II. Burgerlijk Recht

39. *Verplichte aansprakelijkheidsverzekering - motorrijtuigen.* — Zie nr. 26.

40. *Zakenrecht - Oorlogsschade.* — Zie nrs. 27 en 28.

III. Handelsrecht

41. *Verplichte aansprakelijkheidsverzekering - motorrijtuigen.* — Zie nr. 26.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

42. *Ouderdomspensioen der Zelfstandigen.* — Het K. B. van 29 november 1956 (S. 1 december 1956, 7.859) stelt de algemene verordening vast betreffende het ouderdomspensioenen der zelfstandigen.

Dit K. B. omvat 6 titels en is gewijd aan de vestiging van het pensioenfonds, de wettelijke verzekering, de levensverzekering, de aanwending van een onroerend goed tot vestiging van het pensioenfonds, de verandering van pensioenstelsel, enz.

43. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en werkloosheid.* — Het K. B. van 3 december 1956 (S. 5 december 1956, 7.963) wijzigt het K. B. van 7 augustus 1956 tot wijziging van het Regentsbesluit van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

44. *Arbeidsongevallen van zeelieden.* — Bij de wet van 11 juli 1956 (S. 9 december 1956, 8.046) wordt de wet van 30 december 1929 betreffende de vergoeding der schade, voortvloeiende uit de arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden, aangevuld.

45. *Maatschappelijke veiligheid van zeelieden ter Koopvaardij.* — De wet van 11 juli 1956 (S. 9 december 1956, 8.048) wijzigt het wetsbesluit van 7 februari 1945 betreffende de maatschappelijke veiligheid van zeelieden ter koopvaardij.

46. *Beroepsziekten.* — Het K. B. van 23 november 1956 (S. 9 december 1956, 8.052) stelt het bedrag der bijdragen vast voor het dienstjaar 1955, te betalen door de ondernemingshoofden en de ambachtslieden in uitvoering van de wet van 24 juli 1927 betreffende schadeloosstelling in zake beroepsziekten.

47. *Arbeidsbescherming.* — Het K. B. van 18 oktober 1956 (S. 9 december 1956, 8.055) wijzigt titel III, hoofdstuk I, afdeling III, paragraaf III van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

48. *Hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden.* — Het K. B. van 4 december 1956 (S. 10 en 11 december 1956, 8.078) wijzigt de statuten van de hulp en verzorgingskas voor zeevarenden onder Belgische vlag.

Dit K. B. omvat 70 artikelen.

49. *Vakkerscholing.* — Het M. B. van 6 december 1956 (S. 17-18 december 1956, 8.266) wijzigt het M. B. van 23 maart 1954 betreffende de toekenning van bepaalde voordelen aan werklozen die vakkerscholing genieten.

50. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het M. B. van 21 november 1956 (S. 20 december 1956, 8.308) wijzigt het M. B. van 26 september 1955 tot uitvoering van de artt. 28 en 59 van het organiek K. B. van 22 september 1955 betreffende de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

51. *Ouderdomspensioenen van mijnwerkers.* — Het K. B. van 3 december 1956 (S. 20 december 1956, 8.309) schrijft maatregelen voor om de organieke bepalingen

van het ouderdomspensioenstelsel of van de uitkeringen in geval van overlijden van mijnwerkers of de ermede gelijkgestelden in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de wet van 21 mei 1955 op het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en haar uitvoeringsbesluiten.

52. *Pensioenstelsel van mijnwerkers.* — Het K.B. van 11 december 1956 (S. 20 december 1956, 8.311) wijzigd het wetsontwerp van 25 februari 1947, houdende coördinatie en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermede gelijkgestelden.

53. *Arbeid van minderjarigen.* — Bij K.B. van 14 december 1956 (S. 20 december 1956, 8.311) wordt verbod opgelegd kinderen beneden 16 jaar te werk te stellen aan ondergrondse werken in mijnen, graverijen en groeven.

54. *Arbeidsduur in autonijverheid.* — Het K.B. van 11 december 1956 (S. 21 december 1956, 8.338) wijzigd het K.B. van 12 mei 1938 betreffende de arbeidsduur in de nijverheid van de fabricage en de herstelling van autorijtuigen.

55. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het M.B. van 3 december 1956 (S. 23 december 1956, 8.437) schrijft maatregelen voor betreffende de werking van de Hoge Raad voor geneeskundig toezicht op de ziekte en de invaliditeitsverzekering.

56. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het K.B. van 28 november 1956 (S. 24-25 december 1956, 8.469) stelt voor de aan de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering onderworpen gewezen personeelsleden van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen de voorwaarden vast tot toekenning van uitkeringen.

V. Fiscaal Recht

57. *Met het zegel gelijkgesteld taxes.* — Het K.B. van 14 december 1956 (S. 17-18 december 1956, 8.268) wijzigd de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

58. *Verblijfsbelasting.* — Het K.B. van 12 december 1956 (S. 21 december 1956, 8.343) bepaalt maatregelen voor de uitvoering van de wetten betreffende de verblijfsbelasting voor vreemdelingen, gecoördineerd op 12 oktober 1953 en gewijzigd bij de wet van 4 juli 1956.

59. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Het K.B. van 19 december 1956, 8.441) wijzigd het wetboek en de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

60. *Invoerrechten.* — Het K.B. van 21 december 1956 (S. 29 december 1956, 8.591) stelt ten aanzien van bepaalde goederen voor de periode van 1 januari tot en met 31 mei 1957 het tarief der invoerrechten vast.

61. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Het K.B. van 27 december 1956, 8.628) wijzigd het wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes.

62. *Invoer.* — Het K.B. van 28 december 1956 (S. 30-31 december 1956, 8.629) wijzigd het K.B. van 11 maart 1953 betreffende de verhoging der overdrachtstaks.

H. Boonen.

MEDEDELINGEN

VLAAMSE RECHTSPRAAK

Wij ontvingen van de heer M. Vandekerckhove, referendaris bij de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk, de hieronderstaande nota.

De opmerking van onze geachte correspondent is volkomen juist. Er wordt in de juridische middens te Brussel al te weinig kennis genomen van de Belgische rechtspraak in de Nederlandse taal.

* * *

Als abonné op de « Revue Critique de Jurisprudence Belge » ontvang ik het 4e nummer van 1956 en lees vanaf bladzijde 287 het overzicht van de rechtspraak over de contracten.

Wat normaal verwacht wordt is een overzicht van de rechtspraak verschenen in geheel het land.

Er wordt immers noch in de titel noch in een nota gewezen op het feit dat de professor, die het overzicht maakte, zich in de keuze van zijn rechtspraak beperkt.

Wat daarna opvalt is het volledig ontbreken van alle de rechtspraak in het Nederlands gesteld en verschenen ofwel in het « Rechtskundig Weekblad » of in het « Tijdschrift voor Notarissen ». Het lijkt of deze bundeling van rechtspraak ofwel onbestaande is, ofwel onbekend.

Wellicht kent die achtenswaardige dame-professor geen Nederlands of weet zij als universiteitsprofessor niet dat er Nederlandstalige uitgaven in België bestaan. Dan zou zij de ootmoed moeten hebben om te melden dat zij de rechtspraak tussen 1953 en 1955 over de bijzondere contracten slechts aangeeft voor zover deze in enkele Franstalige tijdschriften verschenen is.

Is deze miskenning opzet, nalatigheid of onverschilligheid? Het is in elk geval een pijnlijke ervaring.

TAALKUNDIGE KRONIEK

GEVEN

In ons Vlaamse land, waar het Frans zelfs tot in ver van elkaar gelegen dorpen zijn invloed doet gelden, wordt op grote schaal een verkeerd gebruik gemaakt van het woord « geven ».

1° Het venster geeft op de straat (la fenêtre donne sur la rue);

2° Het venster geeft op een koer;

3° Deze straat geeft op de markt;

4° Het huis geeft langs achter in het straatje.

Al die zinnetjes klinken ons in de oren als wan-klanken in de moderne muziek. Zijn zij niet het bewijs van een toenemende taalverzwakking?

Zij dienen door de volgende correcte uitdrukkingen vervangen:

1° *Het venster geeft UITZICHT op de straat; ZIET UIT op de straat;*

2° *Het venster (of het raam) geeft uitzicht op een binnenplaats, ziet uit op een plaats (of) ziet op een plaats;*

3° *Deze straat KOMT op de markt UIT, LOOPT op de markt UIT.*

4° *Het huis komt van achteren op (of in) de steeg uit.*

Dr P. Koster en Dr F. G. Schuringa (†) : Beknopt Verklarend Woordenboekje der Nederlandse Taal. — 37e dr. — Amsterdam, 1956, 234 blz. — Prijs 27 fr.

Al degenen die dagelijkse moeilijkheden willen voorkomen op het gebied van *spelling* en *woordgebruik* kunnen net trekken uit bovengenoemd naslagwerkje.

Het hoofdkenmerk van Schuringa's woordenboekje is zijn klaarheid en overzichtelijkheid in de uiteenlopende moeilijkheden van onze moedertaal.

In Vlaanderen kan deze kleine maar *degelijke taalgids* velen meer taaltucht bijbrengen.

A. Blontrock.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, n° 12, december 1956 :

Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, afl. 4, 26 januari 1956 :

Mr W. S. Wolff de Beer : De fiduciaire rechtshandeling en het ontwerp Meijers (I). — Mr H. Schadee : Nogmaals : De zeetrein. — Prof. Mr J. van Bemmelen : Vergadering van het Psychiatrisch Juridisch Gezelschap. — Mr H. J. Marius Gerlings : De rekening ten name van de gefailleerde.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4476, 26 januari 1957 :

Mr C. H. Beekhuis : Enige problemen met betrekking tot de hypotheek op een onverdeeld aandeel (IV). — A. van Keulen : I. F. A. Congres 1956. — Prof. Mr G. de Grooth : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1955 (III).

Journal des Tribunaux, n° 4136, 27 janvier 1957 :

W. Ganshof van der Meersch : Existe-t-il des droits administratifs et sociaux distincts des droits politiques

et dépourvus des garanties constitutionnelles ? — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge, 2406e livr., décembre 1956 :

Jean Cayphas : Des abus de la majorité dans les sociétés.

Revue internationale des sciences administratives, n° 3, 1956 :

Georges Langrod : Procédure administrative et Droit administratif. — Latheef N. Ahmed : The role of the united nations administrative committee on Co-ordination in the Co-ordination of the programmes and activities of the united nations and the specialised agencies. — Yves Chapel : Aperçu sur les services publics parastataux en Allemagne Fédérale. — David Philip : L'administration publique en Finlande. — Stephan Hurwitz : Le contrôleur général de l'Administration civile et militaire au Danemark. — Gerard G. Dubois et J. Vandendries : Répertoire de l'organisation administrative. — Edmond Lésor : Chronique de l'institut.

Revueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation, 3e cahier, 19 janvier 1957 :

Marcel Bouché : Tableau de la jurisprudence 1955 en matière de baux ruraux.

4e cahier, 26 janvier 1957 :

Jean Autesserre : Nature juridique et conditions de révocation des gérants de sociétés et notamment de ceux des sociétés à responsabilité limitée.

Juris Classeur Périodique. — **La semaine Juridique**, n° 4, 23 janvier 1957 :

J. Granier : L'action en paiement du chèque sans provision devant le Tribunal correctionnel. — J. G. Le Mardele : Réforme du statut des baux commerciaux et de la propriété commerciale. — J. Miramende : L'opposition au contrôle fiscal.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"